

Följderna av en skilsmässa

**En innehållsanalys över fyra svenska tidningars
rapportering av brexits konsekvenser
under åren 2016–2019**

Av: Johan Bratell & Tim Dahlbacka

Handledare: Jan Örneus
Södertörns högskola | Institutionen samhällsvetenskapliga studier
Kandidatuppsats 15 HP
Journalistik | Vårterminen 2020

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract

Den här uppsatsen är en undersökning av svenska mediers utrikesrapportering kring brexit. Undersökningen har genomförts genom att studera och jämföra hur fyra tidningars rapportering kring ämnet sett ut mellan åren 2016–2019 med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys, kompletterad av en kvalitativ språklig analys. Tidningarna vars rapportering undersöks är Borås Tidning, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet.

Uppsatsen ställer frågor kring hur svenska mediers utrikesrapportering kring brexit sett ut och om det skiljer sig mellan åren, om brexits konsekvenser i svensk media främst varit en fråga för Storbritannien, EU eller någon annan aktör och hur vanligt det varit att båda sidor har fått komma till tals. Teoretiska ramverk som uppsatsen lutar sig mot är teorier kring mediernas dagordningar och gestaltningar och om objektivitet som ideal.

Resultatet visar att svenska medier i högre utsträckning rapporterar om konsekvenserna av brexit som något negativt, att rapporteringen efter 2016 generellt blivit mer negativ, brexit främst varit en fråga för Storbritannien i svenska medier och att det oftast enbart är en sida som får komma till tals.

Sökord: ”Storbritannien”, ”Brexit”, ”Utrikesrapportering”, ”Nyhetsjournalistik”, ”Innehållsanalys”, ”Textanalys”

Innehållsförteckning

Abstract	2
1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställning	6
3. Bakgrund	6
3.1 EU:s historia	6
3.2 Storbritanniens relation med EU	7
3.3 Medias bevakning	9
4. Tidigare forskning	10
Reuters Institute 4.1	10
Objektiv nyhetsförmedling 4.2	12
4.3 Framing brexit	13
4.4 Objektivitetsnormen	14
5. Teoretisk ram	15
5.1 Objektivitetsidealet	15
5.2 Gestaltningsteorin (framing):	18
5.3 Dagordningsteorin (Agenda Setting)	19
6. Material och metod	20
6.1 Material och avgränsningar	20
6.2 Metoder	22
6.2.1 Kvantitativ innehållsanalys	22
6.2.2 Kvalitativ språklig analys	25
6.2.3 Validitet och reliabilitet	27
6.2.4 Metodkritik	28
7. Resultat	29
7.1 Kvantitativ innehållsanalys	29
7.2 Språklig analys av text	33
7.2.1 "Ilskan om brexit: Johnson kan gärna avgå"	33
7.2.2 "Tusk: Det kommer inte bli en kedjereaktion"	36
7.2.3 "SCA-chefen: "Vi påverkas redan stort av brexit""	39
7.2.4. "Utmaningen för May: Få godkänt på hemmaplan"	41
8. Analys	42
8.1 Forskningsfråga ett. Hur såg svenska mediers utrikesrapportering om brexits konsekvenser ut? Skilde det sig åt mellan de olika åren?	42

8.1.1 Analys av den kvantitativa undersökningen	42
8.1.2 Analys av den kvalitativa undersökningen	43
8.2 Forskningsfråga två. Det är Storbritannien som lämnar EU och inte tvärtom, var brexits konsekvenser främst en fråga för Storbritannien, EU eller någon annan aktör enligt svenska medier?	45
8.2.1 Analys av den kvantitativa undersökningen	45
8.2.2 Analys av den kvalitativa undersökningen	45
8.3 Forskningsfråga två. Hur vanligt var det att fler än en sida fick komma till tals?	46
8.3.1 Analys av den kvantitativa undersökningen	46
8.3.2 Analys av den kvalitativa undersökningen	47
9. Slutsatser och diskussion	47
9.1 Vidare forskning	49
10. Referenser	49
10.1 Litteratur	49
10.2 E-litteratur	51
10.3 SOU	51
10.4 Twitter	51
10.5 Webb	51
10.6 Bilder	54
11. Bilagor	55

1. Inledning

När vi lämnar 2010-talet bakom oss och man ser tillbaka på det som varit så kommer nog de allra flesta att minnas datumet 23 juni 2016, dagen då Storbritannien röstade för att lämna Europeiska Unionen, (Ridge-Newman A. León-Solís F. O'Donnell H. (red), 2018, s.VI). Vad innebär det att Storbritannien lämnar EU? Det vet ingen, ännu. Snart har det gått fyra år sedan folkomröstningen men än har inte Storbritannien lämnat EU. Frågan har skiftats från om de kommer att göra det, till när de kommer att göra det, om man väljer att tro Torypolitikern Michael Gove, som är ansvarig för Storbritanniens brexitförberedelser, (Osignerad, British Broadcasting Corporation, 2019). Brexit, som Storbritanniens brytning med EU kommit att kallas, har av förklarliga skäl varit en stor sak i Storbritannien, (Hansson, Widfeldt, Trygg, 2020). Det vittnar inte minst över 500 debattimmar i det brittiska parlamentet om, som rapporterades ha uppnåtts i april 2019 enligt irländska Raidió Teilifís Éireann, (Osignerad, RTE, 2019). Storbritannien gick med i den europeiska gemenskapen år 1973 och blir när de lämnar det första landet någonsin att göra det. Fram tills att Storbritannien lämnar har de också varit ett av de största länderna sett till antalet parlamentsledamöter, med deras 73 parlamentariker. Av de skälen är brexitfrågan en stor sak även för EU och diskussioner och förhandlingar har pågått ända sedan resultatet av den brittiska folkomröstningen blev offentligt, (Hansson, Widfeldt, Trygg, 2020).

Brexitföljetongen har även intresserat utländska medier. Vilken del av brexitfrågan som intresserat utländska medier skiftar från land till land, visar en undersökning från Reuters Institute, (Dr. Borchardt, Alexandra. Simon, Felix M. Bironzo, Diego. 2018). Franska medier rapporterade mest om prövningen som brexit innebär för Storbritannien medan svenska medier lade ner mycket krut på EU:s perspektiv, (Ibid, s.7) Detta trots att svenska medier, så sent som år 2016 kritiserades för att ha underbevakat EU, (SOU 2016:10 s.67–68).

Vad brexit kommer få för konsekvenser för Storbritannien och EU vet man inte i dag, och det är heller ingenting som den här uppsatsen kommer att beröra. Den här uppsatsen handlar om hur svenska mediers utrikesrapportering i brexitfrågan har sett ut. För att ta reda på det utgår den här uppsatsen från fyra svenska tidningar, Borås Tidning, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet. Uppsatsens disposition ser ut som följer: efter inledningen presenteras uppsatsens syfte och frågeställning. Därefter följer ett längre avsnitt om bakgrunden för EU, Storbritanniens relation med EU och svenska mediers EU-bevakning. Sedan tas den tidigare

forskningen i ämnet upp, följt av det teoretiska ramverk som uppsatsen utgår från. Efter det kommer ett metodkapitel som redogör för hur de resultat som presenteras i kapitlet efter, togs fram. Efter resultatet följer ett analysavsnitt och ett avsnitt om uppsatsförfattarnas slutsatser och diskussioner.

2. Syfte och frågeställning

Uppsatsens huvudsakliga syfte är att över åren 2016–2019 göra ett nedslag per år och undersöka den kalendermånad som karaktäriserats ta reda på hur fyra svenska dags- och kvällstidningars utrikesrapportering i frågan om brexits konsekvenser sett ut. Följande frågeställning har valts ut utifrån syftet:

- Hur såg svenska medias utrikesrapportering om brexits konsekvenser ut?
- Skilde det sig åt mellan de olika åren?
- Det är Storbritannien som lämnar EU och inte tvärtom, var brexits konsekvenser främst en fråga för Storbritannien, EU eller någon annan aktör enligt svenska medier?
- Hur vanligt var det att båda sidor fick komma till tals?

3. Bakgrund

I detta kapitel redogörs bakgrundsförhållandena för EU, Storbritanniens relation till EU och medias bevakning av EU, med särskilt fokus på svenska medier.

3.1 EU:s historia

Fem år efter andra världskrigets slut, år 1950, grundade Frankrike, Tyskland, Nederländerna, Belgien, Luxemburg och Italien European Coal and Steel Union. Unionen var tänkt att verka enande för medlemsländerna, som ett par år tidigare varit i krig med varandra. Sju år efter grundandet, år 1957 valde medlemsländerna att satsa på ytterligare integration mellan varandra genom undertecknandet av Romfördraget. Fördraget innebar att Kol- och Stålundionen bytte namn till European Economic Community (EEC). Mer därtill skulle medlemsländerna verka för en mindre tullunion, som bland annat innefattade fritt flöde för kapital och arbetskraft mellan länderna. Drygt tio år senare var målet uppnått och på 1970-talet började fler länder att ansluta sig till EEC, (Craig, Albert M, et al. 2011, s.959).

När Maastrichtfördraget trädde i kraft i november år 1993 så hade det föregåtts av årslånga diskussioner om vad det nya fördraget skulle innebära. I korthet gick det ut på att tullunionen, som dittills bara innefattade vissa sorters varor och tjänster, skulle utökas till all handel

mellan medlemsländerna och i förlängningen i en gemensam valuta. Fördraget innebar också ett namnbyte till det vi känner igen i dag – European Union (EU). Ytterligare länder hade vid det här laget anslutit sig och fler skulle det bli. När Lissabonfördraget ratificerades år 2009 bestod EU av 27 medlemsländer, (Ibid, s.959–960) Fördraget innebar bland annat att EU ska agera som en gemensam aktör utrikespolitiskt. EU har i dag, 3/1 2020, 28 medlemsländer, (De Munter, André. 2019).

3.2 Storbritanniens relation med EU

Storbritannien gick med i den Europeiska ekonomiska gemenskapen, EEC, 1 januari år 1973. Landet hade vid två tidigare tillfällen ansökt om medlemskap men nekats på grund av att Frankrike utnyttjat sin vetorätt och röstat emot ett brittiskt medlemskap, (Craig, A.M, et al. 2011, s.959). Två år efter att Storbritannien gått med hölls den första av hittills två folkomröstningar om de ville vara kvar i gemenskapen eller inte. Resultatet då blev att 67 procent ville vara kvar, även om opinionsmätningarna ett halvår före omröstningen visat på en majoritet som velat lämna, (Adam, R.G. 2019, s.20–25). Anledningen till att Storbritannien höll en folkomröstning efter att landet hade anslutit sig var för att Labourpartiet var emot medlemskapet från början, och när de senare hamnade i regeringsställning utlyste de en folkomröstning, (Wallin, U. 1994, s.65–66.).

Femton år efter Storbritanniens inträde i EEC höll dåvarande premiärministern Margret Thatcher ett tal som kom att sätta tonen för hur många brittiska politiker skulle komma att uppfatta EU som organisation. I talet kritiserade hon det hon menade att EEC höll på att bli, nämligen överstatliga. Det var en utveckling som Thatcher inte tyckte om, samtidigt som hon gillade idén om den fria inre marknaden som diskuterades vid tiden för talet. Enligt Adam så kom britten aldrig tillbaka till den starka position de hade innan Thatchers tal år 1988. Storbritannien kom därefter att utveckla en speciell relation med EU som innebar att de hamnade i ett typ av självvalt utanförskap, (Adam, 2019, s.27–30.).

Drygt 20 år efter Thatchers tal började sprickorna inom Torypartiet att synas igen. Efter valet år 2010 tog Tories tillsammans med koalitionspartern, Liberal Democrats, över regeringsmakten från det sittande regeringspartiet Labour och David Cameron blev premiärminister. Adam menar att det nu började byggas upp en press mot det brittiska EU-medlemskapet, (Ibid, s.36–37). Redan året efter regeringsbildningen så startades en grupp som kallade sig för The People's pledge, vars målsättning var att få till en folkomröstning om

EU i Storbritannien. Gruppen påstods ha samlat över 30 000 namnunderskrifter och däribland 87 parlamentsledamöter, varav de flesta representerade Tories, (Ibid, s.48–51). EU-kritikerna inom Storbritannien hade vid den här tiden fyra huvudargument mot ett EU-medlemskap. Det första argumentet var att EU var på väg mot att bli en europeisk federal stat med huvudsäte i Bryssel, något de inte stod bakom. Det andra argumentet var att EU fungerade odemokratiskt med byråkrater i toppskiktet som inte blivit demokratiskt valda. Det tredje argumentet handlade om att Storbritannien betalade för mycket av den gemensamma budgeten, utan att få tillräckligt mycket tillbaka. Det fjärde och kanske viktigaste argumentet för de som ville lämna EU var att EU hade svikit sina ideal om liberalism, frihandel och konkurrens och höll på att transformeras till en intrigerande byråkrati, (Ibid, s.38–41). Premiärminister Cameron höll sedan, år 2013, ett tal som skulle komma att bli väldigt uppmärksammat. I talet säger han inte har sagt förut, att han vill omförhandla EU-avtalet och att han är för en folkomröstning.

“I will renegotiate a new settlement for Britain in Europe, and then ask the British People: Do you wish to stay in the EU on this basis, or leave? I will hold that referendum before the end of 2017. This is a ambitious agenda for a new EU.”, (Ibid, s.78).

I och med talet hamnade Cameron i en knepig situation. Han var för ett EU-medlemskap och ville att Storbritannien skulle förbli medlemmar, samtidigt som han nu gått ut offentligt och lovat en folkomröstning, (Ibid s.53–58).

Inför det brittiska parlamentsvalet år 2015 gick regeringspartiet Tory ut med ett manifest som bland annat lovade att reformera EU, omförhandlingar av medlemskapet och en folkomröstning, som inte fick äga rum senare än år 2017. Med hjälp av manifestet vann de en storseger och fick majoritet i parlamentet, samtidigt som tidigare koalitionspartnern Liberal Democrats backade med över 80 procent. För Cameron innebar valresultatet att han var tvungen att följa det som utlovats i valmanifestet. Tidigare hade han skyddats av att Liberal Democrats var starka EU-förespråkare, men det kunde han inte göra längre. Kort efter valsegern deklarerade Cameron att en folkomröstning skulle äga rum under sommaren år 2016, (Ibid, s.67–68).

När folkomröstningen väl var genomförd och alla röster var räknade stod det klart att en majoritet, drygt 52 procent av de som röstade, hade röstat för att lämna EU. David Cameron, som hade lett Tories till en lysande valseger året innan, förblev premiärminister ett par timmar

efter att resultatet presenterats, innan han avgick dagen därpå, 24 juni, (Ridge-Newman A. León-Solís F. O'Donnell H. (red), 2018, s.VI).

3.3 Medias bevakning

En dag efter folkomröstningen publicerade det statliga brittiska nyhetsmediet BBC (British Broadcasting Corporation) en artikel som handlade om omvärldens reaktioner på utgången av folkomröstningen. Citat från världens alla medier publicerades och det gick att läsa rubriker så som "The Brexit epidemic (brexitepidemin)", "Little England beats Great Britain (lilla England vann över Storbritannien)" och "eating itself alive (De äter sig själva levande)", gick att läsa. Det fanns gott om krisstämplar bland de internationella mediernas rubriksättningar, (BBC, 2016)

I de fyra svenska medier som uppsatsen granskar var rubrikerna mer nedtonade. Borås Tidning valde helt bort brexitvinkeln och fokuserade på det svenska midsommarfirandet. Expressen skrev: "Brexit-ryssaren skakade Europa i natt", följt av "Så påverkas din ekonomi". Dagens Nyheter hade en förstasida som pryddes av orden "Morning has come", följt av en bild på en tekopp i den brittiska flaggans färger och rostat bröd med marmelad. Under bilden skriver de "Storbritannien vaknar upp till en ny dag". På Svenska Dagbladets förstasida stod det "Brittisk Europapolitik har handlat om missade möjligheter", (Kungliga Biblioteket, 2016).

En sökning på ordet "brexit" i Mediearkivet Retriever bland alla Sveriges tidningar, online och på papper, ger 13 077 träffar från 1 januari 2016 fram till dagen för folkomröstningen den 23 juni samma år, (Retriever, 2020). En siffra som kan tyckas hög, men så har det inte alltid sett ut.

Göran Palm citerar i sin bok "Mellan ideal och verklighet" en icke namngiven Brysselkorrespondent: "Intresset för EG/EU vaknade sent hos svenska medier." Till en början hamnade resultatet av den svenska EG/EU-bevakningen i mediernas ekonomidel. I takt med att medlemsländerna integrerades ytterligare via bland annat Maastrichtavtalet från år 1993, blev bevakningen av mer politisk karaktär, snarare än bara ekonomisk som det varit tidigare. Det förde också med sig att journalistiken ändrade karaktär, "vi började skriva på ett annat sätt, inte för eliterna, journalistiken blev mer folklig," ytterligare ett citat från en icke

namngiven journalist. När Sverige sedan beslutade om en folkomröstning intensifierades EU-bevakningen ytterligare och fortsatte över folkomröstningen, (Palm, 1996, s.19).

Trots att Palm beskriver att intresset för att bevaka EU gick upp och blev mer utbrett i mitten av 1990-talet så återgick EU-bevakningen till engagemangsnivån som Palm beskrev var före Maastrichtfördraget. År 2009 publicerade Timbro, ett medieinstitut finansierat av svenskt näringsliv, en rapport författad av Kristin Wester, ”Avståndet till Europa: om svensk EU-journalistik”. I rapporten slår Wester fast att svensk EU-rapportering inte håller måttet och frågar varför sig varför Sverige, efter 15-års medlemskap saknar kontinuerlig EU-bevakning, (Wester, K. 2009).

Samma år som Storbritannien röstade om deras EU-medlemskap, 2016, publicerades en statlig utredning under namnet ”EU på hemmaplan”. I utredningen pekades det återigen på bristerna i de svenska mediernas EU-bevakning. I utredningen går det bland annat att läsa följande:

”Kunskapen hos många journalister om hur och var EU-relaterade politiska beslut fattas är inte tillräcklig för en löpande rapportering och granskning av hur dessa beslut påverkar situationen i Sverige, i Europa och globalt.”, (SOU 2016:10, s.67).

Sammanfattningsvis kan man slå fast att den svenska EU-bevakningen har kritiserats från tre olika håll, under tre olika årtionden.

4. Tidigare forskning

I det här kapitlet redogörs tidigare forskning avgränsad till sådant som direkt rör uppsatsens frågeställning och syfte.

Reuters Institute 4.1

Reuters Institute släppte under sommaren år 2019 en sammanställning av hur åtta europeiska länders medier täckt brexitfrågan, däribland svenska medier. Studien inkluderar två tidningar, en politisk tidskrift, ett tv-program och en webbtidning. De länder vars medier granskades är: Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Spanien, Polen och Sverige. Totalt granskades 4553 artiklar som fokuserade på brexit som fenomen, eller förhandlingarna om brexit, (Dr. Borchardt, Alexandra. Simon, Felix M. Bironzo, Diego. 2018, s.16).

I rapporten går det att läsa att medierna rapporterat till största del neutralt och att brexit, i nio fall av tio, rapporterats ur Storbritanniens synvinkel, snarare än utifrån det egna landets perspektiv. Undantaget var Irland, som kanske mer än något land kan komma att påverkas av att Storbritannien lämnar EU. Resultatet av granskningen som presenterades i rapporten visade även att det inte direkt var tal om någon ångest över framtiden, varken för Storbritannien eller EU, bland medierna. Studien visar att europeisk media följer brexitdebatten på nära håll och att den till största del består av nyheter, snarare än opinionsmaterial. De flesta citaten kom från personer i och runt det brittiska regeringspartiet Tories, (Ibid, s.7).

Svenska medier var, tillsammans med de grekiska, de som rapporterade mest och flitigast om hur EU kan komma att påverkas, i Sverige var den siffran 24 procent. Den brittiska vinkeln togs upp i 47 procent av artiklarna i svenska medier.

Totalt granskades 182 artiklar från Sverige, vilket utgör 4 procent av den totala granskningen. De svenska artiklarnas totala bidrag var det minsta i undersökningen. Sverige var, enligt undersökningen, det land som efter Irland och Italien, fokuserade mest på ett inhemskt perspektiv. Studien ger förslag till varför det ser ut så och nämner att det fanns en rädsla för en svensk EU-exit; "Swexit". Studien tar dock upp att det svenska EU-motståndet ligger på 22 procent, men att ett framgångsrikt brexit kan understödja en potentiell anti-EU-rörelse i Sverige. Ett annat förslag är den nära relation som Sverige och Storbritannien ska ha haft tidigare. Sverige förlorar i Storbritannien, en nära allierad i flera viktiga frågor och en rädsla beskrivs för vad det kan innebära att EU leds av länder som är med i valutasamarbetet, (Ibid, s.35–36).

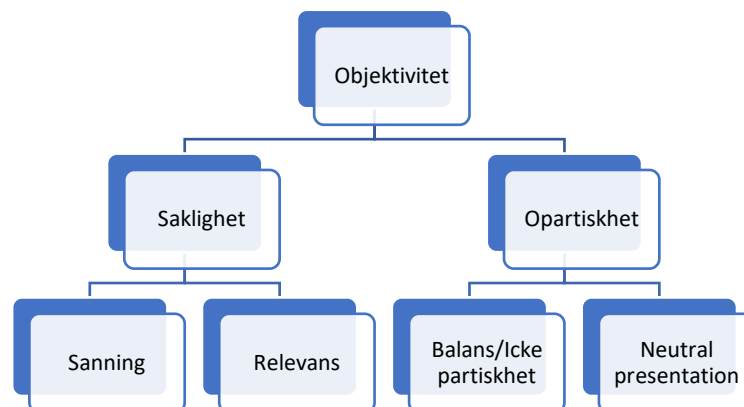
Svenska mediers intresse för brexit beskrivs som relativt litet i jämförelse med de andra ländernas. Endast 4 procent av de granskade artiklarna från Sverige gav hela brexitbilden, visar resultatet från studien. Ett av skälen som anges är att Sverige saknar politiskt orienterade tidskrifter. Studien visar också att 74 procent av de svenska artiklarna var neutrala i sin behandling av brexitämnet. Av de resterande 26 procenten som inte förhöll sig neutralt var 79 procent emot brexit, 13 procent blandade åsikter och 8 procent för en brexit, (Ibid, s.35–36).

Objektiv nyhetsförmedling 4.2

Statsvetaren Jörgen Westerståhl skrev redan 1977 i tidskriften Statsvetenskaplig Tidskrift om vikten av en objektiv nyhetsförmedling. Det är Westerståhls modell som ligger till grund för Johanssons teori om objektivitet som ideal vilken den här undersökningen lutar sig emot.

Modellen, kallad Westerståhls objektivitetsbegrepp, har varit vital för annan forskning kring ämnet. Westerståhls objektivitetsbegrepp kan i korta drag sammanfattas utifrån fyra komponenter. Westerståhl argumenterar att samtliga fyra komponenter bör uppfyllas för att man ska kunna uppnå en objektiv nyhetsförmedling, vilket innebär krav på *sanning*, *relevans*, *balans och neutral presentation* i rapporteringen. Komponenterna är alla underordnade huvudkraven på saklighet och opartiskhet (se figur).

(Hermerén, 1977, s.188–189, Statsvetenskaplig Tidskrift).

Figur 1. Westerståhls objektivitetsbegrepp.

Den första huvudkomponenten i objektivitetskravet gäller *saklighet*. Inom detta begrepp är kravet på *sanning* det som Westerståhl anser viktigast och står över kraven på *relevans*, *balans* och *neutral presentation*. Detta eftersom om en nyhet inte är sann saknar den relevans, är ointressant att balansera och ge en neutral presentation utav. Det andra huvudkravet som ryms inom saklighetskomponenten är kravet på relevans vilket innebär att en händelse ska få den plats och utrymme som kan anses rimligt.

Det andra huvudkravet är det på *opartiskhet*. Inom detta begrepp ryms kraven på *balans* och *neutral presentation*. Kravet på *balans* innebär att om flera parter är inblandade i en händelse krävs det någon sorts balans i hur parterna framställs. Med *neutral presentation* menas att nyhetsförmedlaren varken tar avstånd ifrån, eller identifierar sig med den aktuella nyheten, (Westerståhl, 1972).

Westerståhl beskriver själv modellen med att begreppet “objektivitet” här enbart används som en sammanfattande benämning för de olika delkraven och inte har någon självständig innebörd. Vidare nämner han att alla komponenter inte nödvändigtvis har samma krav på att uppfyllas varje gång, exempelvis kan kravet på balans ibland vara det allra viktigaste kravet och ibland inte tillämpligt överhuvudtaget. (Westerståhl, 1977, s. 195–196, Statsvetenskaplig Tidskrift).

Kritik som framförts mot begreppet utöver att det kan anses något daterat och föråldrat är att sanningskravet är svårt att studera och att det är svårt att bestämma en händelses relevans eftersom det ofta beror på läsaren eller lyssnarens subjektiva bedömning. Modellen utgår därför från nyhetsvärderingsprinciper som garanterar för relevansen. Vissa menar att detta begränsar nyhetsredaktionernas subjektiva val och organisationers och utomståendes möjligheter att påverka nyhetsförmedlingen, (Johansson, 2019, s.189).

4.3 Framing brexit

David Khabaz är doktor på University of Westminster i Storbritannien och han publicerade 9 november år 2018 en vetenskaplig artikel med rubriken: “Framing Brexit, the role, and the impact of the national newspapers on the EU referendum”. Artikeln är en kvalitativ innehållsanalys över hur Storbritanniens sju största tidningar skrev om brexit mellan 1 juni 2016 till och med 25 juni samma år. Artikeln är av intresse för denna studie på grund av det tillämpade tillvägagångssättet, den teoretiska utgångspunkten, samt ämnesvalet som studien utgår från, (Khabaz, 2018, s.496–497).

Utgångspunkten för Khabaz vetenskapliga artikel är, likt “Följderna av en skilsmässa”, Reuters Institute. I Khabaz fall har han utgått från en studie som visar på att 41 procent av de drygt 2300 granskade artiklarna hade gestaltningar som var för att lämna, medan 27 procent var för att stanna. Forskningsfrågorna som han använde sig utav handlade om hur kampanjmeddelandena gestaltades i pressen samt vilka gestaltningar som var vanligt återkommande.

Khabaz identifierade tre stora, återkommande gestaltningar. Gestaltningarna återkom i flera olika former, men det centrala budskapet kokades ned till: “Take my/our country back,” “undemocratic EU” samt “take back control.” Alla tre återkommande gestaltningar hade kopplingar till lämna-sidan i den brittiska folkomröstningen om EU, vilket leder Khabaz till

slutsatsen att de sju största tidningarna, under juni 2016, visade “significant support” för lämna-sidan. Tidningarna refererade ofta till EU som en odemokratisk superstat som tvingade det brittiska folket till underkastelse. Khabaz skriver att bilden som spreds av media om att icke folkvalda politiker satt i Bryssel och stiftade lagar var felaktig, och han avslutar med ett citat från hans kollega på University of Westminster, Steven Barnett, som han anser passar in.

“in 2016 our mainstream media failed spectacularly. Led, inevitably, by the viscerally anti-EU Mail, Sun, Express and Telegraph papers, most of our national press indulged in little more than a catalogue of distortions, half-truths and outright lies: a ferocious propaganda campaign in which facts and sober analysis were sacrificed to the ideologically driven objectives of editors and their proprietors.”, (Ibid., s501–506).

4.4 Objektivitetsnormen

Amerikanen Michael Schudson, professor i journalistik, beskriver i en forskningsartikel vad han kallar för objektivitetsnormen. Han beskriver objektivitetsnormen som ett moraliskt ideal som kännetecknas av ett antal faktorer. Exempelvis ska journalister separera fakta från värderingar och enbart återge fakta, rapporteringen ska också vara sansad och inte känslös i tonen. Schudson skriver också att “objective reporting takes pains to represent fairly each leading side in a political controversy”, (Schudson, s.150), vilket är av specifikt intresse för den här uppsatsen eftersom den ämnar undersöka just detta. Enligt objektivitetsnormen tillhör det även journalistens jobb att rapportera om nyheter utan att kommentera, vinkla eller forma dess formulering på något vis.

Objektivitetsnormens härkomst är något omstridd, vissa forskare hävdar att objektiviteten tog fart när tidningarna började se möjligheter för kommersiell framgång och bröt med de politiska partierna som då stod bakom dem. Medan andra pekar på att teknologiska framsteg som uppfinningen av telegrafan kan tillskrivas objektivitetens uppkomst, (Schudson, s.150). Samtidigt som objektiviteten antogs som ett ideal i USA så insåg man dess begränsningar. Under 1930-talet propagerade man istället för vad man kallade för “tolkande journalistik” och menade att världen hade blivit alltmer komplex och behövde inte enbart rapporteras om utan också förklaras. Journalister insisterade att det var deras uppgift att få läsarna att inte bara få veta utan också förstå, (Schudson, s.164).

Idén om objektivitet som ideal skulle dröja innan den tog fart i Europa på samma sätt som den gjort i Amerika och när idealet väl accepterats så användes det inte med samma glöd hos de europeiska journalisterna. Schudson pekar på sociologiska förhållanden som en möjlig orsak till detta samt att journalisters önskan att ta avstånd från PR-utövare var frånvarande i Europa. En annan orsak var bilden att av journalisten i Europa var av en intellektuell skribent, snarare än ett neutralt proffs. I Europa kunde också en viss del av professionalism, legitimitet och byråkratisk autonomi tas för givet vilket minskade önskan att ideologisera sig på samma sätt som amerikanerna gjort, (Ibid., s.166).

Sverige var precis som övriga Europa långsammare än amerikanerna på att anamma objektivitetsidealet. Under 1900-talets första hälft var nyheterna fortfarande underställda tidningarnas politiska färg och det var först under 1960-talet i samband med journalistikutbildningarnas genombrott som begreppet tog fäste på allvar. Från det fram till slutet på 1970-talet var synen på objektivitet relativt okomplicerad, journalistiken skulle upplysa, spegla och granska. Men både sanningsanspråken och opartiskhetskravet skulle börja ifrågasättas och främst opartiskhetskravet som ansågs gynna redan starka grupper i samhället, (Johansson, 2019, s.193).

5. Teoretisk ram

Det teoretiska ramverket som uppsatsen utgår från består av tre olika teorier. Objektivitetsidealet, gestaltningsteorin och dagordningsteorin. Dessa tre teorier kommer att presenteras närmare och syftet med att använda teorierna som utgångspunkt i uppsatsen kommer att läggas fram.

5.1 Objektivitetsidealet

Bengt Johanssons teori om objektivitet som ett ideal är särskilt relevant för denna uppsats då undersökningen handlar om hur pass väl svenska tidningar förhåller sig till kravet på objektivitet. Objektivitet ses som en hörnsten i journalistiken och möjligen den mest centrala aspekten av alla journalistiska ideal. Om nyheter är vinklade eller inte handlar i grunden om objektivitet. Begreppet innefattar även journalistiska ledord som att skilja fakta från åsikter, att inte vara känslomässigt inblandad och att sträva efter rättvisa och balans i rapporteringen. Viss kritik har framförts mot objektivitetsidealet som menar att det är problematiskt att överhuvudtaget prata om objektivitet. Vissa forskare menar att alla verklighetsbilder har flera sidor och att ideal om objektivitet snarare skymmer än bidrar till förståelse för omvärlden.

Kraven på objektivitet har även kritiserats för att bidra till en verklighetsbeskrivning som gynnar resursstarka grupper i samhället, vilka får företräde gentemot mer resurssvaga grupper, (Johansson, 2019, s.187).

En annan vanlig kritik mot objektivitetsidealet är att normen om den objektiva journalistiken är en myt. Alla berättelser har ett perspektiv och ett objektivt nyhetsberättande förstärker endast den status quo och de samhällsstrukturer som finns i samhället. Journalister kan heller inte enbart rapportera fakta, de berättar och gestaltar alltid på ett sätt som de kanske själva inte ens är medvetna om. Andra menar att subjektivitet snarare är att föredra eftersom objektivitet inte bidrar till att öka förståelsen för samhället, och förespråkar istället en mer litterär journalistik. De menar att journalistens subjekt bör ta större utrymme och rapportering som innehåller humor, åsikter och egna erfarenheter är mer informativ än rak nyhetsjournalistik. Annan kritik argumenterar för att den objektiva journalistiken hindrar medborgare från att själv engagera sig politiskt. Andra menar att objektivitetsidealet undergräver journalistens aktiva roll som granskare eftersom den rollen kräver att journalisten aktivt tar ställning. Journalistiken riskerar också att visa upp propaganda eller felaktigheter som lika berättande argument i sin iver att vara objektiv. Trots all kritik mot objektivitet som ideal gäller trots allt det som kallas för verifikationens princip - journalistik ska inte vara påhittad, (Johansson, 2019, s. 190).

Objektivitetsidealet baseras på en föreställning om att journalistik bygger på fakta, att det som berättas i någon mån är sant och att journalistik aldrig kan vara påhittad. Verifikationens princip är det som skiljer journalistik från propaganda, underhållning och fiktion. Därför kommer också journalistiken att kritiseras när den misslyckas att leva upp till verifikationens princip och håller sig för långt borta från uppdraget att informera och istället fokuserar på att underhålla, välja ut verklighetsbeskrivningar för att gynna egenintressen eller att genom överdriven dramatisering suddar ut gränsen mellan fakta och fiktion, (Ibid, s.187–188).

En taktik journalister använt sig av för att skydda sig från extern kritik om bristande objektivitet är Tuchmans begrepp "strategisk ritual". Den strategiska ritualen går ut på att använda citat från källor, presentera källor med olika åsikter och tydlig skilja mellan åsikter och nyheter, (Johansson, 2019, s. 194). Ett annat sätt att hantera kravet på objektivitet är att helt enkelt reducera kraven på objektivitet och neutralitet till praktiker som är enklare att tillämpa. Därmed bedöms en nyhet som på ett riktigt sätt återger uppgifter från vedertagna

källor vara sann och korrekt. På samma sätt löser man kraven på neutralitet genom att framföra två perspektiv på en fråga, till exempel genom att låta båda sidor komma till tals.

Forskningen kring objektivitetsideal omfattar ofta begreppet vinkling och för att kunna kategorisera olika former av vinkling så gör man skillnad på två grundläggande dimensioner av begreppet. Den första dimensionen handlar om ifall vinklingen är öppen eller dold, och den andra dimensionen handlar om ifall vinklingen är medveten eller omedveten. Denis McQuail skapade därför en modell (se figur 1) för olika typer av nyhetsvinkling som knyter an till Westerståhls klassiska objektivitetsmodell.

Figur 1. "Olika typer av nyhetsvinkling"	Dold	Öppen
Medveten	Propaganda	Partiskhet
Omedveten	Kulturell vinkling	Strukturell vinkling

Figur 2. McQuails modell för nyhetsvinkling.

I modellen kan dimensionerna kombineras i fyra olika typer där den första är: 1) medveten, men dold vinkling benämns propaganda och forskning kring det. Den andra 2) kategorin är studier där fokus ligger på någon form av medveten politisk vinkling eller partiskhet. Den tredje 3) är kulturell vinkling och där studeras hur nyheterna avspeglar den kultur de är en del av. Den fjärde 4) är strukturell vinkling, där studeras mestadels mediernas sätt att arbeta och vad som leder till att nyheter blir nyheter. Denna form av vinkling anses vara en av de viktigaste faktorerna för nyhetsurval och nyhetsvärdering, (Ibid, s.191).

Den politiska nyhetsrapporteringen misstänks ofta för att vara vänstervriden eftersom de allra flesta journalisters politiska sympatier snarare lutar till vänster än till höger, (Johansson, 2019, s.195). Internationella studier har dock visat att det är den strukturella vinklingen snarare än partipolitiska sympatier hos redaktörerna som avgör vilka partier som gynnas av nyhetsrapporteringen. Studierna visar är att det partiet/partierna som har regeringsmakten ofta har större synlighet samt att större partier har lättare att få genomslag för sina frågor än mindre partier. Studierna pekar också på att framgångsrika partier får mer uppmärksamhet

samtidigt som mindre partier kan få medieuppmärksamhet i vissa frågor, särskilt om de har en särskilt avvikande åsikt. Allt detta kan knytas an till den strukturella vinklingen på en redaktion och tidningar som Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet är fria att sköta sin politiska nyhetsrapportering hur de önskar. Vad som vore problematiskt vore om hela medielandskapet missgynnade ett parti till förmån för ett annat eftersom hela mediebildens då skulle vara partisk, vilket vore olyckligt ur ett demokratiskt perspektiv, (Johansson, 2019, s.196–197).

5.2 Gestaltningsteorin (framing):

Gestaltningsteorin som den kallas på svenska – framing på engelska - är nära besläktad med vad som kallas för dagordningsteorin. För att inte förväxla dessa begrepp kan man säga att dagordningsteorin fokuserar på *vad* som befinner sig på dagordningen, exempelvis en sakfråga, medan gestaltningsteorin fokuserar på *hur* sakfrågan framställs eller uppfattas. Gestaltningsteorin används ofta för att studera de medvetna eller omedvetna val en redaktion gör som innebär att nyhetsformulering alltid bygger på vissa givna perspektiv eller problemformuleringar, (Shehata, 2019, Nyhetskonsumention och politiskt engagemang, s.342).

Det har gjorts otaliga studier kring ämnet och utgångspunkten är alltid att journalistiska gestaltningar är oundvikliga, ibland orsakade av medvetna och ibland av omedvetna val i det journalistiska arbetet. Eftersom det forskats så mycket om gestaltningar brukar man göra en indelning mellan antingen politiska eller sakfrågespecifika gestaltningar och generella gestaltningar. När medierna gestaltar ett samhällsproblem handlar det inte bara om vilka arguments som lyfts, journalistiska gestaltningar är något mer. Det handlar om vilka källor som får uttala sig, den journalistiska infallsvinkeln, vilka fakta som åberopas och inte minst vilka värdeladdade ord som används, (Ibid, s.343).

Generella gestaltningar kännetecknas av att kunna förekomma i all typ av nyhetsrapportering, oavsett vad den handlar om och är ett resultat av det som kallas för medielogik, något som avhandlats tidigare i uppsatsen. Det innebär att källan till denna typ av gestaltning ligger hos medierna själva. Ett flertal generella gestaltningar har identifierats som återkommande inslag i nyhetsrapportering och en sådan benämns som ekonomiska konsekvenser-gestaltning. Den har blivit central inom den politiska journalistiken och fokuserar på att rapportera om de privat- och samhällsekonomiska konsekvenserna av en händelse. Inom den politiska journalistiken är också den politiska spel- och strategigestaltningen vanligt förekommande,

vilken går ut på att gestalta politiken som en sport eller ett spel där du antingen vinner eller förlorar, (Ibid, s.343–344).

5.3 Dagordningsteorin (Agenda Setting)

Agenda Setting - eller dagsordningssteorin som den kallas på svenska - är som tidigare nämnt nära besläktad med gestaltningsteorin (framing). Där gestaltningsteorin främst fokuserar på *hur* en sakfråga framställs är dagsordningsteorin mest intresserad av att ta reda på *vad* det är som befinner sig på dagordningen. Teorin har sitt ursprung i en studie genomförd av amerikanerna McCombs och Shaw i början på 1970-talet. Där studerades 1968 års presidentval i USA genom att kartlägga vilka frågor medier lyfte fram och samtidigt fråga medborgare vilka frågor de ansåg vara allra viktigast.

Sambanden visade sig vara starka och de frågor samhällsmedborgarna ansågs vara viktigast var också de frågor som förekom i störst utsträckning på mediernas dagordning. McCombs och Shaw kunde därmed konstatera att journalistiken påverkade opinionen genom att lyfta vissa sakfrågor och tona ned andra. Huvudfrågan som agendaforskningen ställer sig blir därför vilken uppmärksamhet som ägnas olika frågor i politiken, (Shehata, 2019, Journalistikens dagordningar och gestaltningar, s.338).

Dagordningsteorin brukar anses ha två nivåer där den första i huvudsak handlar om vad journalistiken rapporterar om och vilka objekt som är framträdande. Den andra nivån fokuserar istället på hur dessa objekt beskrivs eller vilka attribut som tillskrivs olika aktörer eller sakfrågor. Studier genomförda på gestaltningsteorins andra nivå har kunnat dokumentera ett samband mellan de attribut som journalistiken använder för att beskriva politiker och vilka attribut som nyhetskonsumenterna tillskriver dessa politiker, (Ibid, s. 339–340).

Begreppet intermediala dagordningseffekter används för att beskriva dagordningsmakten mellan olika nyhetsmedier. Tesen är att vissa medier är så pass tongivande att de också sätter agendan för andra medier. När exempelvis Rapport, Ekot eller Dagens Nyheter rapporterar och uppmärksammar en viss fråga kan det också påverka andra redaktioners rapportering. De stora medierna med de största resurserna har större möjlighet att sätta agendan för andra medier, (Ibid, s.340–341).

Det har även gjorts forskning kring vad man kallar för politiskt dagordnings sättande. Där ställer man sig frågan i hur pass stor utsträckning den mediala agendan påverkar vilka frågor som får plats på den politiska agendan, vilket har visat sig viktigt för att förstå mediernas

inflytande. Man undersöker inte enbart de frågor som politiker pratar om eller kommenterar för att media rapporterar kring dem, utan även om nyhetsbevakningen innefattar mer långsiktiga följder som politiska beslut och förslag. Något som inte kan anses som helt osannolikt då studier visat att journalistiken faktiskt kan påverka den politiska dagordningen, (Ibid, s.341).

6. Material och metod

I kapitlet redogörs de vetenskapliga metoder som har tillämpats i uppsatsen, samt vilket material och vilka avgränsningar som har gjorts och varför. Uppsatsens validitet och reliabilitet förs också fram, tillsammans med metodkritik i kapitlets slutfas.

6.1 Material och avgränsningar

Studieobjektet i uppsatsen består av totalt 137 stycken artiklar som har granskats.

Underlaget som uppsatsen bygger på är framtagen med hjälp av Mediearkivet Retriever och dess sökfunktioner. Retriever har, vad de själva beskriver det som, Nordens största databas där de samlar redaktionellt material från hela Norden. Databasen som Retriever tillhandahåller omfattar över 3000 alternativ av medier inom medieformerna tryckt press, TV/Radio, webb och webb-läst. Uppsatsen granskar fyra svenska tidningars tryckta och webbpublicerade artiklar. Dessa fyra tidningar är Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Borås Tidning. Uppsatsen var till en början planerad att lägga mer vikt vid jämförelser mellan tidningarna och titta särskilt på opinionsmaterial, men allt eftersom uppsatsens frågeställningar reviderades från opinionsmaterial till andra forskningsfrågor, tittades det inte närmare på det. Svenska tidningars opinionsmaterial i frågan om brexits konsekvenser var vid en materialkontroll varken särskilt dynamiskt eller tillräckligt relevant för att göra en jämförandestudie mellan de olika tidningarna, eller exempelvis brittiska medier av motsvarande politiska hemvist.

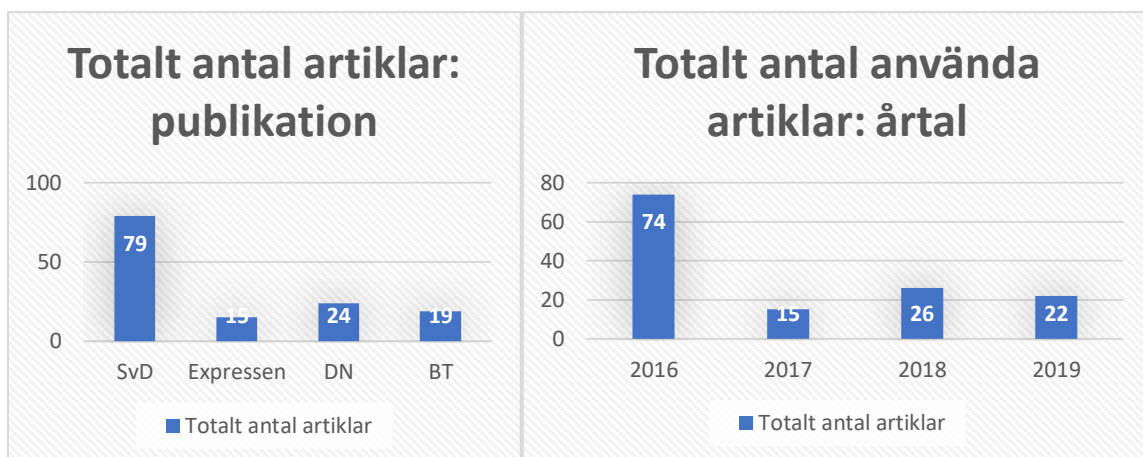
En av Sveriges två kvällstidningar var ett självklart val som ett av medierna att ha med i undersökningen utifrån deras position i toppen av det svenska medielandskapet. Att det blev Expressen före Aftonbladet har dels att göra med att Expressens ledarsida är borgerlig och Aftonbladets är oberoende socialdemokratisk. Samt den mänskliga faktorn. När idén om opinionsmaterial var skrotad skedde en miss i kalibreringen av sökmatriken som lurade båda textförfattarna att Expressen hade publicerat fler artiklar än Aftonbladet, men det visade sig

vid en närmare koll efter att materialet var inhämtat att så inte var fallet. Valen av Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter som de andra två tidningarna att granska togs dels på samma grunder som de Expressen som presenterats, att de båda har borgerlig profil på ledarsidorna. Men framförallt för att de är två av Sveriges största dagstidningar. Borås Tidning är med i undersökningen utifrån två premisser. Den första är att redaktionen inte ligger i Stockholm, vilket de andra tidningarnas huvudredaktioner gör. Den andra premissen är att Borås Tidning inte har någon EU-korrespondent eller dylikt, utan får mycket av sitt utrikesmaterial via Tidningarnas Telegrambyrå. Uppsatsen var till en början tänkt att ta upp TT-perspektivet på brexits konsekvenser, för att se om det skilde sig på något vis med övriga tidningar som stod för sitt eget material. Eftersom uppsatsens frågeställningar ändrades under författandets gång, och någon inbördes jämförelse mellan tidningarna inte förekommer, så var det inte relevant att vidare undersöka TT-materialet.

För att en artikel skulle kvalificera sig för undersökningen krävdes det att artikeln skulle vara publicerad på någon av de fyra tidningarnas webbplatser alternativt i papperstidningen, samt att de uppfyller några ordspecifika krav på vad artikeln innehåller. Ordet "brexit" var tvunget att finnas med tillsammans med minst ett av orden, "konsekvens", "konsekvenserna" och/eller "konsekvenser". Ett ytterligare krav ställdes också på texterna. Av skälet att undersökningen handlar om mediernas utrikesbevakning av brexit så fick inte artiklar som innehöll: "Sverige", "Sveriges", "svensk", "svenskarna", "svenskarnas", eller "svensken" finnas med i någon av artiklarna. Med denna avgränsning i Mediearkivet Retrievers sökfunktion får man totalt 674 stycken träffar under perioden 1 januari 2016 till och med 30 november 2019, bland de fyra medier som uppsatsen granskat.

För att sedan få ner siffran 674 i Retriever till något mer hanterbart så utgår uppsatsen från fyra olika klusterurval från åren 2016, 2017, 2018 och 2019. Den kalendermånad då flest artiklar publicerades under det specifika året är den månad som uppsatsens studieobjekt är hämtade ifrån. Bedömningen gjordes att de mest aktiva månaderna dels skulle fånga svenska tidningars rapportering om brexits konsekvenser på det mest intressanta sättet. Och dels för att t.ex. syntetiska datum med två artiklar i månaden inhämtade på givna datum inte fungerade särskilt väl under ett pilottest som genomfördes. De månader som uppsatsen utgår från är juni 2016 med 102 artiklar, januari 2017 med 25 artiklar, november 2018 med 33 artiklar och september 2019 med 25 artiklar. De valda månaderna kan härledas till specifika händelser av större betydelse för brexitfrågan i stort, visar materialet. Att det blev juni år 2016 har att göra

med folkomröstningen, januari år 2017 har att göra med att det var då den dåvarande premiärministern Theresa May aktiverade artikel 50 i Lissabonfördraget om att lämna EU, (Hansson, Widfelt, Trygg, 2020). I november år 2018 var debatten om vad en brexit utan ett utträdesavtal skulle innebära intensiv. Slutligen, september år 2019 var månaden då Theresa May fick nej på ett av sina försök att få till ett utträdesavtal med EU, visar en genomgång av studieobjektet. Dubletter av artiklar påträffades emellanåt i Retriever. För att undvika att använda samma data två gånger användes den artikeln som publicerats först i undersökningen.

Figur 3. Är över artikelfördelningen mellan de olika publikationerna. Figur 4. Är data över vilket år artiklarna är från.

6.2 Metoder

Metoderna som studien använder sig utav är kvantitativ innehållsanalys, vilket innefattar alla 137 artiklar, och kvalitativ språkanalys, som innefattar två utav de 137 artiklarna.

Uppsatsen är i huvudsak genomförd med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys. Eftersom undersökningen vill ta reda på i vilken utsträckning något förekommer i medieinnehåll var en kvantitativ innehållsanalys sannolikt nödvändig, (Karlsson & Johansson, 2019, s.170).

6.2.1 Kvantitativ innehållsanalys

Uppsatsen är i huvudsak genomförd med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys. Eftersom undersökningen vill ta reda på i vilken utsträckning något förekommer i medieinnehåll var en kvantitativ innehållsanalys sannolikt nödvändig, (Karlsson & Johansson, 2019, s.170). Den kvantitativa delen av undersökningen företogs med hjälp av ett kodschema, för att koda av

och kvantifiera artiklarna och skapa relevant data till undersökningen. Totalt mättes elva variabler per artikel, varav sex presenteras i uppsatsen. Utgångspunkten för definitioner av någonting som är bra, respektive dåligt är en liberal syn på ekonomi, människan och samhället. Lägre tillväxt, sämre tillgång till mediciner och svårare att resa är tre exempel på hur brexits följder kategoriseras som negativa, (Molin, Magnusson, 2020).

Den första variabeln som mättes var vilken av tidningarna som publicerat artikeln, med efterföljande svarsalternativ som motsvarade de fyra olika tidningar som uppsatsen bygger på, Borås Tidning, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet.

Den andra frågan som ställdes var vilket år artikeln var publicerad, med svarsalternativen år 2016, år 2017, år 2018, år 2019.

Den tredje frågan som ställdes handlade om vilken typ av text det rörde sig om. Där var det första alternativet ”nyhetstext”. En nyhetstext definierades genom att den var, från textförfattarens sida, åsiktslös och förekom det åsikter så var det i så fall andra personer som stod för dessa. Den skulle också vara längre än 99 ord. Ett reportage om 1000 tecken kunde kvalificera sig som nyhetstext. ”Ledartext” var det andra alternativet. Dessa utmärkte sig genom att vara skriva utifrån en ledarskribents, eller en ledarsidas synvinkel. I de flesta fallen var ledartexterna markerade som sådana i Retriever, och det var det som skilde dem från nästa alternativ som var ”Opinionstext”. I det alternativet ingick allt opinionsmaterial som inte var märkt med ”ledare”. Kolumner, krönikor och debattartiklar kategoriserades alla som opinionstext. Det sista alternativet var ”notis”. Alla nyhetstexter som var kortare än 100 ord kategoriserades som notiser. Fördelningen mellan de olika artikeltyperna såg ut som följer med det totala antalet artiklar inom parentes: Nyhetstext 69 procent (95), ledartext 5 procent (7), opinionstext 20 procent (27) samt notis 6 procent, (8).

Frågan därefter handlade om den journalistiska vinkeln i artikeln. De svarsalternativ som fanns var ”negativ”, ”neutral” och ”positiv”. För att en artikel skulle kategoriseras som negativ räckte det inte med att den handlade om den faktiska nyheten att Storbritannien lämnar EU, även fast EU-förespråkare förmodligen tycker det är en negativ nyhet. En artikel skriven av Lars Calmfors publicerades i DN en dryg vecka före folkomröstningen med rubriken: ”Bara osäkerhet med brexit”. Artikeln handlade om effekterna, som han menade på att en brexit skulle komma att få för Storbritannien. Calmfors spådde ränteökningar, minskad

handel och färre investeringar som några av de potentiella konsekvenserna. Han såg samtidigt risker för ”hela Europaprojektet” vid en eventuell brexit. Det kategoriserade hans artikel som negativ, (Calmfors, DN, 2016).

För att en artikel skulle kategoriseras som ”neutral” krävdes det att artikelns vinkel varken beskrev en negativ eller positiv följd av brexit. Ett exempel på hur en sådan rubrik kunde se ut är: ”Vill nå unga med ”brexit and chill”,”. Artikeln publicerades i Borås Tidning ett par dagar före folkomröstningen och handlar om en i grunden bra sak – ett initiativ till att få fler unga briter att rösta. Ingressen lyder: ”Kan Justin Bieber, Game of Thrones och Adele få unga briter att rösta i folkomröstningen om landets medlemskap?”. Anledningen till att den här artikeln kategoriseras som neutral snarare än positiv är för att brexits konsekvenser inte beskrivs. Ordet ”konsekvens” finns med, men endast i en mening som neutralt redogör för saken: ”Den pågående debatten har till stor del dominerats av äldre vita män, trots att det är den yngre generationen som kommer att få leva längst med konsekvenserna av beslutet.” Andra eventuella konsekvenser beskrivs inte heller, vilket diskvalificerar den som en positiv artikel och placerar den istället som neutral, (Borås Tidning, 2016).

För att en artikel skulle kategoriseras som positiv krävdes det att brexitkonsekvenserna beskrevs som positiva. Dagen efter folkomröstningen publicerade Dagens Nyheter en artikel med rubriken: ”Fiskarna vann striden mot Bryssel”, som handlar om fiskarsamhället Ramsgate på den brittiska ostkusten, där 2/3 röster var för brexit. Då många i samhället hade invändningar mot EU:s fiskepolitik, var reaktionerna efter resultatet till stora delar positiva. DN beskriver hur EU:s inspektörer kommer på besök varje vecka för att kontrollera att fiskarna inte överskrider deras kvoter, något som en person som intervjuas ogillar, ”Du får mindre böter om du langar droger än tar upp en fisk för mycket.” Andemeningen i artikeln är att brexitkonsekvenserna är positiva, även om röster från de som ville stanna i unionen även de lyfts fram, (Lund, Dagens Nyheter, 2016)

Den femte variabeln handlade om för vem, eller för vilka som konsekvenserna av brexit beskrevs, där tre olika alternativ fanns att välja: Storbritannien, EU och Övriga. I en artikel som redogjorde för brexitkonsekvenserna för Storbritannien valdes självklart Storbritannien. I en artikel som handlade om konsekvenserna för EU, valdes EU. I de artiklar där konsekvenserna beskrevs för någon annan aktör, exempelvis ett företag, ett annat land eller ett

begrepp som ”turister”, valdes kategorin Övrigt. Om artikeln handlade om konsekvenser för fler än en aktör, så valdes fler än ett av alternativen.

Den sjätte variabeln utgick från frågan om det lyftes motargument och/eller reservationer mot den beskrivna konsekvensen. Tre olika alternativ fanns att välja mellan: ”Ja, det lyftes motargument”, ”nej, det lyftes inget motargument”, och ”konsekvenserna beskrivs som neutrala”. Lyftes ett motargument/reservation mot en påstådd konsekvens så blev svaret ”ja”, lyftes det inte, blev svaret ”nej”. Om det inte var så att konsekvensen beskrevs neutralt, då användes det neutrala svarsalternativet. Beskrevs inga konsekvenser rörande brexit alls, så valdes också alternativet ”neutralt”.

Resultatet är sammanställt och presenteras med hjälp av diagram, tabeller och figurer som alla är numrerade för att göra resultatdelen begriplig.

6.2.2 Kvalitativ språklig analys

Undersökning kompletterar den kvantitativa innehållsanalysen med en språklig analys av text, närmare bestämt en kvalitativ språklig analys. Metoden är behjälplig för att komma åt de underliggande värderingarna i en text och därför relevant för att komplettera undersökningen. Det finns ett värde i att göra en kvalitativ språklig analys av en text för att explicitgöra och belägga det som påstås i undersökningen, (Ledin & Moberg, 2019, s.194–195). Metoden anses kunna bidra till en ökad förståelse för hur svenska mediers utrikesrapportering om brexit faktiskt såg ut. Att undersöka text på detaljnivå ger ett ytterligare perspektiv på brexit-rapporteringen.

Den språkliga analysen har som syfte att undersöka texter ur ett språkligt perspektiv. För att komma åt alla underliggande värderingar i en text måste man studera dess språkliga mönster på ord- och satsnivå. Den språkliga analysens primära syfte blir därmed att belysa en texts beståndsdelar och deras inbördes förhållande. Resultatet av analysen ligger sedan till grund för att tolka hur textskribenten har framställt innehållet och vilken betydelse det får för en viss kommunikationssituation, (Ibid, s.195).

Metoden menar på att en texts mening skapas intersubjektivt, med andra ord i samspelet mellan läsare och skribent. Det går att koppla till begreppet adressivitet, vilket handlar om att texter förväntar sig någon slags respons. Samspelet och interaktionen mellan läsare och

skribent är särskilt viktigt. Textens växlingar mellan olika språkhandlingar som frågor, uppmaningar, beröm, instruktioner och hot studeras. Det görs även vilket tilltal texten har, vad texten hänvisar till och vad den förutsätter, tar för givet att läsaren förstår, (Ibid, s.197).

Den språkliga analysdelen av undersökningen har utgått ifrån en analysmodell där fyra begrepp struktureras i lika många analyskategorier. Dessa fyra är *inhåll*, *relation*, *form* och *intertextualitet*. Innehåll syftar till textens teman och propositioner, med andra ord de påståenden som texten gör om sina teman. Även deltagarnas olika roller och betydelse för vad som görs i texten studeras, vem gör vad, vem påverkas av en händelse, osv. Relation avser språkets relationsskapande resurser, exempelvis val av språkhandlingar och tilltal. Med form menas det som språkligt binder ihop ett innehåll och en relation, alltifrån meningsbyggnad och ordval till textbindning. Intertextualitet jämförs med en "dimension" som skär igenom och omfattar övriga delar i analysen, (Ibid, s.200)

Modellen omfattar ett antal bestämda frågor som man med hjälp av texten är tänkt att kunna svara på. I den här uppsatsen har vissa av dessa frågor sällats bort på grund av platsbrist eller som oftast brist på relevans. Den sista kategorin som handlar om intertextualitet har helt sällats bort då den främst fokuserar på att jämföra texter med vilket inte är syftet med den här uppsatsen, (Ibid, s. 201).

När det gäller den här undersökningens tillämpning av metoden så har fyra texter valts ut utifrån kriterierna att de behövde vara nyhetstexter, en från varje av de undersökta tidningarna och minst 500 ord långa. Därefter har texterna slumpmässigt valts ut med hjälp av sajten random.org.

Sedan har texterna analyserats en åt gången, med en något modifierad version av den analysmodell som tidigare tagits upp. Analysmodellen grundar sig i att analytikern ska ställa frågor till texten som sedan ska besvaras, vilket också har gjorts i detta fall. Frågorna är inte exakt utformade efter den mall av analysmodellen som existerar - vissa frågor har plockats bort medan andra har tillkommit - vilket inte heller var tanken med modellen.

Tanken har istället varit att använda frågorna som ett stöd för att bryta ner texten i enskildheter, utan att förlora helhetsbilden. Därefter - med frågorna i åtanke - har texterna dekonstruerats i syfte att ifrågasätta det självklara och visa att det kan finnas underliggande

betydelser i texterna som inte alls är lika självklara, (Ledin & Moberg, 2019, s. 201). När texterna blivit nedbrutna och frågorna har ställts och besvarats har sedan arbetet med att skriva ihop analyserna till något sammanhängande börjat. Citat och andra utdrag har noga valts ut ur texterna för att ge en så rättvis bild som möjligt över innehållet och har fått tjäna som exempel för att belysa poänger vid behov.

En kritik mot metoden skulle kunna vara att den riskerar att bli något subjektiv, vilket kanske alla typer av kvalitativa analyser blir i någon mån. Analysen bygger möjligen mer på analytikernas egna uppfattningar än vad en kvalitativ innehållsanalys gör. Som tidigare nämnt så är inte heller alla av analysmodellens frågor till texten relevanta men det är å andra sidan löst med att man helt enkelt plockar bort de irrelevanta frågorna. I den här uppsatsen har metoden definitivt tjänat ett syfte som ett komplement till den mer omfattande kvantitativa innehållsanalysen.

6.2.3 Validitet och reliabilitet

Uppsatsen använder två olika forskningsmetoder och därför är reliabilitet och validitet två viktiga komponenter för att kontrollera tillförlitligheten och giltigheten, (Ekström, Johansson, 2019, s.13).

Kontrollen av resultatets reliabilitet visar på en samstämmig syn i 92 procent av de totalt 14 artiklarna. Totalt överensstämde 77 av 84 variabler i den kvantitativa delen. Den kvalitativa resultatdelen sammanställdes gemensamt av textförfattarna och måste därför betraktas som 100 procent samstämmigt i dess tillförlitlighet.

Syftet med uppsatsen är i korta drag att se hur fyra svenska nyhetsmediers utrikesrapportering i frågan om brexits konsekvenser sett ut i termer av vilken aktör som rapporteringen kretsat kring, samt hur frekvent fler än en sida fått komma till tals. Det går att sammanfatta "god" validitet som att en undersökning ska ta ansvar för att materialet i undersökningen ska vara relevant för syftet, (Ekström, Johansson, 2019, s.13). Det empiriska materialet i uppsatsen har med hjälp av noga avvägda avgränsningar tagit fram 137 stycken artiklar till den kvantitativa undersökningen och fyra stycken artiklar till den kvalitativa undersökningen.

Uppsatsen utgick även från forskningsteorier som tidigare använts för undersökningar med samma typ av metoder i angränsande forskningsfrågor, för ytterligare validitet.

6.2.4 Metodkritik

Till att börja med bör ordvalet ”konsekvens” med dess böjningar beaktas. Svenska Akademiens ordboks första exempel på hur ordet kan användas: ” Medföra, hava l. draga med sig konsekvenser. Taga konsekvenserna (av ngt), underkasta sig det arbete l. besvär l. obehag o. d. som blir följden av ett handlingssätt,” (Svenska Akademiens ordbok, 2019).

Beskrivningen är visserligen daterad till år 1937, men poängen med exemplet är att påvisa att ordet har en viss negativ klang, och den förblir densamma år 2020. Att ta konsekvenserna av något används ofta i termer av en jobbig påföljd till ett tidigare beslut. För att inkludera fler potentiellt positiva konsekvenser borde avgränsningen ha varit bredare, exempelvis genom att ”följder”, med ordets olika böjningar, skulle inkluderats.

Det finns även brister i att artikelbidraget från år 2016 är större än de andra årens bidrag tillsammans. Den inverkan det har på resultatet ligger främst i att rapporteringen under juni månad 2016 var mer balanserad mellan andelen negativa och neutrala artiklar, än de tre andra månaderna. Detsamma gäller för Svenska Dagbladet, vars artikelantal är större än de andra tre tidningarna tillsammans. SvD:s bidrag består till största delen av ekonomiartiklar. De ekonomiska konsekvenserna av en brexit kan i stora drag beskrivas som negativa, vilket exemplifieras i språkanalysen där Svenska Cellulosa AB:s vd år 2017 beskriver konsekvenserna såhär: “Vi har redan sett en väldigt stor påverkan,”. (Zeilon Lund, SvD, 2017), när han talar om att rörelseresultatet har sänkts med över 500 miljoner kronor till följd av brexit. Fler artiklar av det här slaget publicerades av SvD vilket kan ha bidragit till att resultatet kan ha blivit mer negativt, än om SvD inte var en del av studieobjektet.

En av anledningarna till att det blev sådant snett urval per år är på grund av tillämpningen av klusterurval. Istället för att fokusera på de mest hektiska brexitmånaderna under ett givet år så kunde undersökningen utgått från ett givet år och väl där, slumpat fram ett givet antal artiklar. Att Svenska Dagbladet är överrepresenterade speglar visserligen svensk medias bevakning av brexits konsekvenser, men hade kunnat motverkas genom att studieobjektet bestått av ett givet antal artiklar per publikation och år.

En kritik mot den kvalitativa språkanalysen skulle kunna vara att den riskerar att bli något subjektiv, vilket alla typer av kvalitativa analyser riskerar att bli i någon mån. Analysen

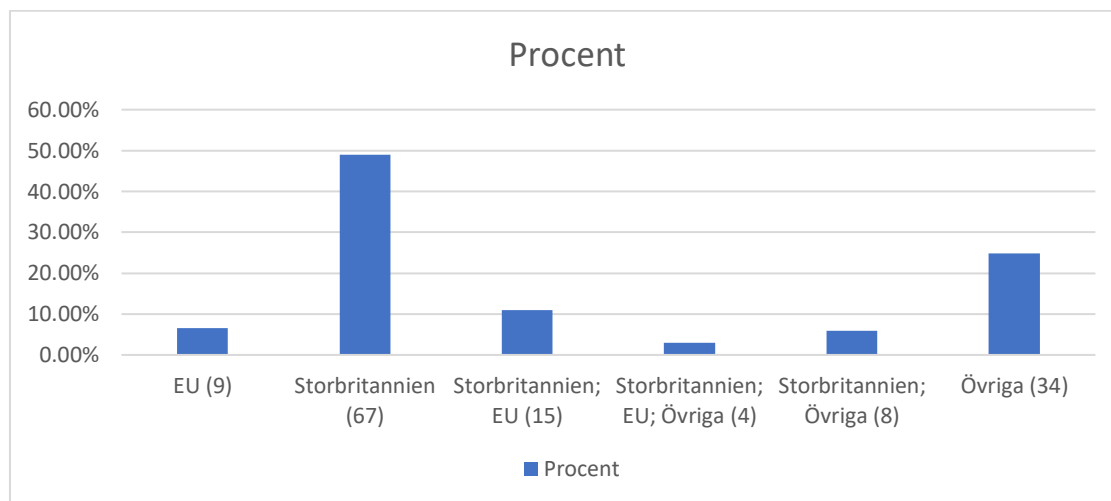
bygger möjligen mer på analytikernas egna uppfattningar än vad en kvalitativ innehållsanalys gör och blir således inte fullt lika vetenskaplig. Som tidigare nämnt så är inte heller alla av analysmodellens frågor till texten relevanta men det är å andra sidan löst med att man helt enkelt plockar bort de irrelevanta frågorna.

7. Resultat

Resultatanalysen kommer att presenteras i olika delar, där den första och huvudsakliga delen utgår från en kvantitativ innehållsanalys. Presentationen sker med hjälp av grafer, tabeller och diagram skapade i Microsoft Excel och Word. Den kvantitativa innehållsanalysen kompletteras sedan med en språklig textanalys av två artiklar.

7.1 Kvantitativ innehållsanalys

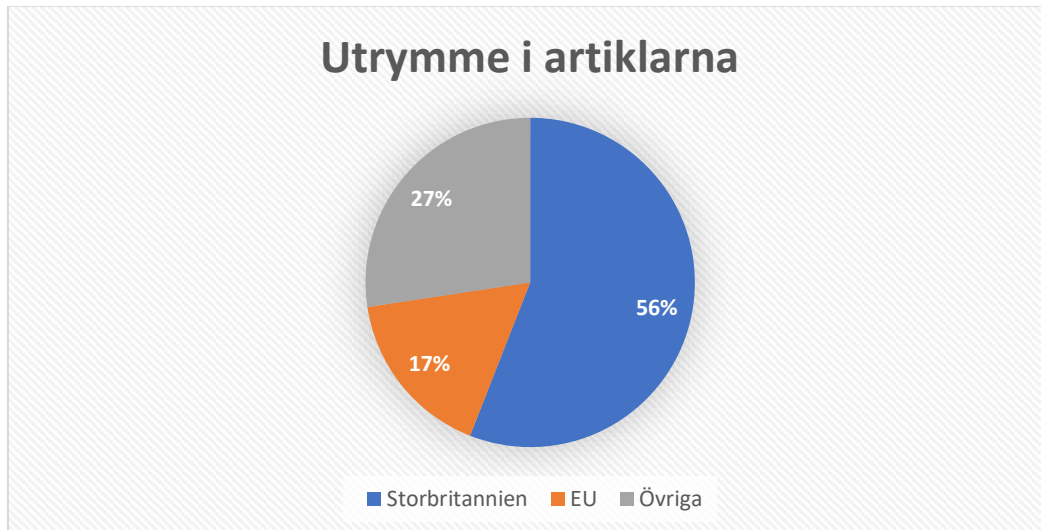
Bland de artiklar som granskades förekom Storbritannien ensamt i nära hälften av alla artiklar, i 48 procent av fallen. Andra aktörer än Storbritannien och EU fanns med i 25 procent av fallen medan EU ensamt förekom i 7 procent av artiklarna. Den vanligaste artikeln som granskades hade en ensam aktör, snarare än flera. Förekomsten av flera aktörer var strax över en femtedel av fallen.

Figur 5. Andelen artiklar som beskrev brexits konsekvenser för EU, Storbritannien och övriga.

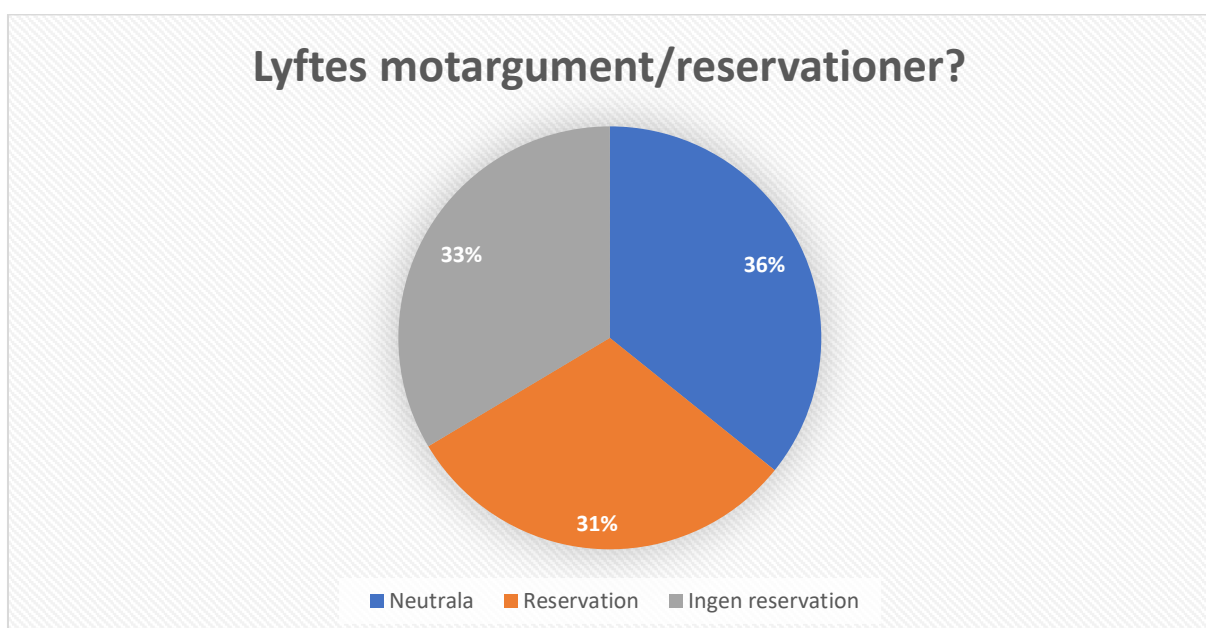
Om man tar bort flervalsoalternativen och inkluderar förekomsten av respektive aktör i någon av de tre huvudkategorierna, "Storbritannien", "EU" och "Övriga", så visar resultatet att

Storbritannien var den aktör som förekom i störst utsträckning bland artiklarna. Storbritannien återfanns i 56 procent av fallen. EU fanns med i 17 procent av artiklarna medan övriga aktörer, bortsett från EU och Storbritannien förekom i 27 procent av fallen.

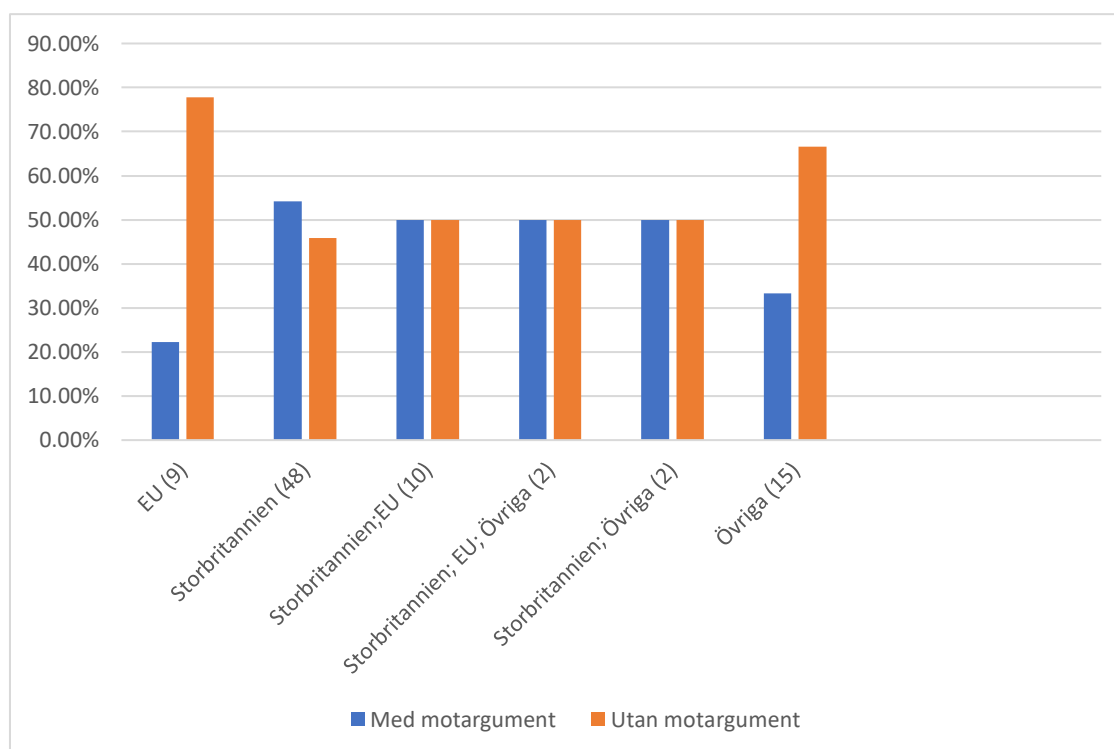
Figur 6. Andelen artiklar som beskrev konsekvenserna av brexit mellan de tre huvudkategorierna.

Den vanligaste artikeltypen innehöll antingen inga citat som det reserverades/lyftes motargument mot, och/eller så var artikelvinkeln neutral från början. 36 procent av artiklarna var av det slaget. I 33 procent av fallen förekom ingen reservation/motargument, utan citat(en) lämnades oemotsagda. Motargument/reservationer lyftes i 31 procent av artiklarna.

Figur 7. Visar i hur stor utsträckning reservationer/motargument lyftes när en eller flera personer citerades i en artikel. "Neutrala" innebär att artikeln antingen saknar citat, eller att den från början bedömdes beskriva konsekvenserna neutralt. "Reservation" innebär att en reservation gjordes eller att ett motargument mot citatet lyftes. "Ingen reservation" betyder att inget motargument eller reservation lades fram.

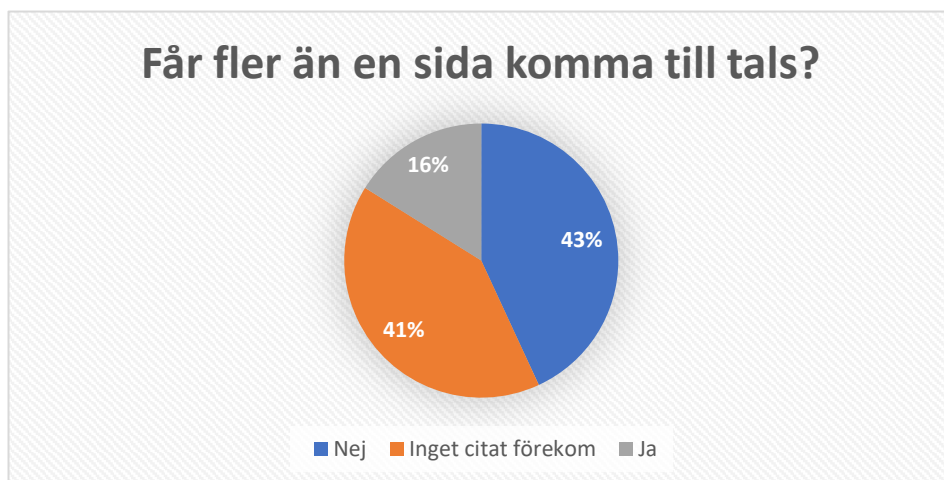
EU var den institution som i störst procentuell utsträckning slapp motargument och/eller reservationer från artikelförfattaren när någon intervjuades, i 78 procent av fallen var det så. Mot Storbritannien ensamt var det vanligare att det fanns reservationer/motargument i artiklarna, i över 54 procent av fallen lyftes ett motargument eller en reservation mot ett citat. Artiklarna som behandlade konsekvenserna för både EU och Storbritannien hade hälften av gångerna med reservationer/motargument. Detsamma gäller för artiklarna som handlade om Storbritannien, EU och Övriga, samt Storbritannien och Övriga. I artiklarna som enkom behandlade Övriga var i 67 procent av fallen utan reservationer/motargument.

Figur 8. visar data över i vilken utsträckning motargument lyftes från motparten och vilket land/institution som det förekom oftast för.

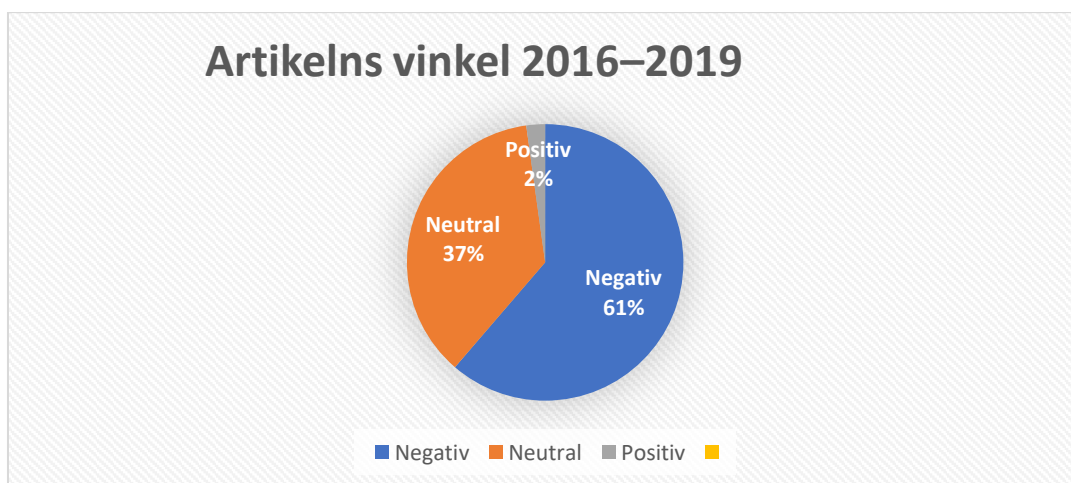
I nästan tre av fem artiklar fanns det citat återgivna. I de artiklar där citat fanns med så var det oftast citat från en sida. I 43 procent av fallen där någon/några citerades så togs inte citat från

motparten upp. Det skedde däremot i 16 procent av fallen att båda sidor fick komma till tals. I 41 procent av artiklarna intervjuades ingen alls.

Figur 9. Visar i hur stor utsträckning citat förekom i artiklarna och om fler än en sida i så fall fick komma till tals.

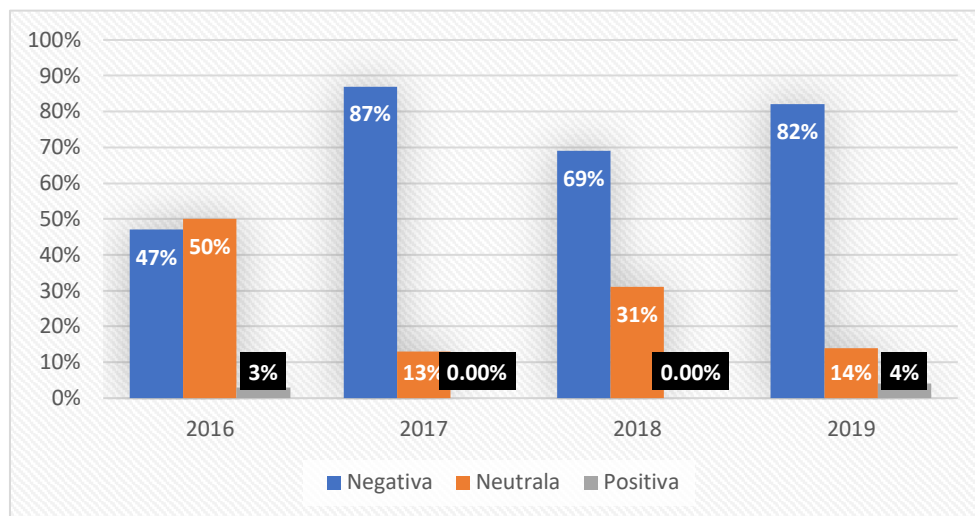
Totalt sett så var den vanligaste journalistiska vinkeln på brexits konsekvenser negativ, 61 procent av alla artiklar. 37 procent var neutrala i sin beskrivning av brexit medan endast 2 procent var positiv i sin beskrivning.

Figur 10. Visar andelen negativa, neutrala och positiva artiklar totalt över hela perioden som undersökningen samlat in data ifrån.

Det skiftade kraftigt mellan framförallt år 2016 och de andra åren. År 2016 var 50 procent av artiklarna neutrala och 47 procent negativa. Endast 3 procent av artiklarna var positiva. Året därpå var hela 87 procent negativa, medan bara 13 neutrala. 2018 var 69 procent positiva och

30 negativa, men ingen artikel, varken år 2017 eller år 2018, var positiv i sin beskrivning av brexits konsekvenser. År 2019 var 82 procent negativa, 14 procent neutrala och 4 procent positiva.

Figur 11. Visar den procentuella andelen negativa, neutrala och positiva artiklar under de år som uppsatsen har sin utgångspunkt i.

7.2 Språklig analys av text

Den kvalitativa delen av uppsatsen består av fyra nyhetstexter, en från varje undersökt tidning. De är hämtade och utvalda från de 137 artiklar som uppsatsen har undersökt.

7.2.1 "Ilskan om brexit: Johnson kan gärna avgå"

Den första text som analyserats är en nyhetstext publicerad i Borås Tidning som ursprungligen härstammar ifrån TT. Artikeln publicerades den 30 september 2019 och är skriven av Wiktor Nummelin. Texten bär rubriken "Ilskan om brexit: Johnson kan gärna avgå". Texten är tillgänglig på webben och i pappersform och riktar sig till Borås Tidnings läsarkrets. Artikeln är skriven i samband med de förhandlingar som ägde rum om Storbritanniens eventuella utträde ur EU och går således att koppla samman med det.

I texten intervjuas Naomi Long, EU-parlamentsledamot för det nordirländska Allianspartiet kring fördelarna med ett medlemskap i EU och vilka eventuella negativa konsekvenser ett utträde skulle innebära framförallt för Irland. Utdrag ur texten:

"– Vårt EU-medborgarskap är en av de få delarna i vår identitet som faktiskt förenar folk i Nordirland. Så mycket annat har med splittring och konflikt att göra. Inom EU kan man vara fullt ut brittisk eller fullt ut irländsk eller både och. Det är en väg bort från ett läge där vi alltid

tvångats välja mellan att vara det ena eller det andra, säger hon till TT inne i EU-parlamentet i Strasbourg.”

Artikeln handlar i stora drag om Storbritanniens eventuella utträde ur EU och vilka konsekvenser det skulle kunna få för Nordirland. Den handlar även om Boris Johnsons tidigare uttalande om att han hellre skulle vill bli hittat “död i ett dike” än att be om förlängd förhandlingstid om brexit. Texten påstår att detta uttalande är okänsligt och jämför det med tidigare stridigheter på Nordirland. Texten gör även vissa påståenden om att Nordirland skulle drabbas negativt av ett avtalslöst brexit.

Naomi Long är den aktiva i artikeln då hon uttalar sig direkt medan Boris Johnson är indirekt aktiv då hans tidigare uttalanden också tas upp. De nordirländska invånarna som riskerar att “drabbas” av konsekvenserna av brexit blir påverkade av texten.

Ett exempel på språkhandlingar som utmärker texten är att den innehåller relativt många påståenden för en nyhetstext. Utdrag ur texten:

“Ingenstans riskerar i så fall konsekvenserna att bli så tydliga som i Irland. Även om ingen säger sig vilja ha tillbaka en hård gräns mellan den brittiska och den självständiga delen av ön så måste något ske, särskilt om Storbritannien tänker sig ha andra regler än EU när det gäller exempelvis djurhållning, livsmedel och produktionsvillkor. Då kan man snabbt vara tillbaka i den missämja som ledde till taggtråd, poliskontroller och militära övervakningstorn på de gröna kullarna i Armagh och Tyrone.”

Texten är trots detta i huvudsak tänkt att vara enbart informerande och har därför inga tydliga försök till att skapa kontakt med läsarna. Det går däremot att hitta vissa värdeord som syftar till att väcka känslor. Exempelvis Boris Johnsons “tuffa” hållning, en “hård” gräns, “fräser” Naomi Long.

Artikeln försöker bjuda in läsare genom att använda sig av pronomen som ”hon” för att beskriva Naomi Long och “han” för att beskriva Boris Johnson. I citat från Naomi Long används ordet “vi” för att beskriva det irländska folket i ett försök att skapa samhörighet och “du” för att skapa inlevelse. Brödtexten försöker hålla sig neutral genom att använda “man”

istället för “ni” eller “vi”, men genom att påstå att “ingen” vill ha tillbaka en hård gräns så lyckas den inte fullt ut.

Textens funktion kan sammanfattas med att den presenterar ett problem; går Storbritannien ur EU innebär det stora, negativa konsekvenser för Nordirland.

Artikeln som analyserats ur Borås Tidning med rubriken ”Iskan om brexit: Johnson kan gärna avgå” fungerar relativt bra för att få stå som exempel för svenska mediers generella rapportering kring brexit. Undersökningen visar att brexit ofta framställs som något som kommer innebära negativa konsekvenser för antingen EU eller Storbritannien. I det här fallet varnar artikeln för att Storbritannien och i synnerhet Nordirland kan komma att få lida av följderna av ett brexit. Ett bra exempel på det är detta citat:

”...om Storbritannien tänker sig ha andra regler än EU när det gäller exempelvis djurhållning, livsmedel och produktionsvillkor. Då kan man snabbt vara tillbaka i den missämja som ledde till taggtråd, poliskontroller och militära övervakningstorn...”.

Här kan man se artikelförfattaren lyfta ett varnande finger för vad som kan hända med Nordirland om brexit går igenom. Ett ”worst case”-scenario uppmålas där Nordirland riskerar att förlora mycket av sin frihet på grund av brexit. En person intervjuas och det är den EU-vänlige EU-parlamentarikern Naomi Long. Long företräder det nordirländska Allianspartiet som ser EU-medlemskapet som centralt vilket hon också är tydlig med när hon intervjuas av TT:

”– Vårt EU-medborgarskap är en av de få delarna i vår identitet som faktiskt förenar folk i Nordirland. Så mycket annat har med splittring och konflikt att göra. Inom EU kan man vara fullt ut brittisk eller fullt ut irländsk eller både och. Det är en väg bort från ett läge där vi alltid tvingats välja mellan att vara det ena eller det andra, säger hon.”

Long får stå oemotsagd genom hela artikeln, något undersökningen visat inte varit helt ovanligt när det kommer till svenska mediers brexitrapportering. Inte heller några kritiska frågor eller repliker från meningsmotståndare lyfts. Det är enbart Boris Johnson som får komma till tals via ett tidigare uttalande:

”Storbritanniens premiärminister Boris Johnson talar om att han hellre vill bli hittad ”död i ett dike”, snarare än att gå till EU och be om ännu en förlängd förhandlingstid kring brexit.”.

Johnson ges inte tillfälle att svara på uttalandet och någon större kontext ges inte heller. Istället är det Long som får ta upp platsen i artikeln, hon uttalar sig med direkta uttalandet fem gånger och ett antal gånger indirekt utöver det. Det ter sig lite märkligt eftersom inte anses nog viktig för få sitt namn utskrivet bakom citatet ”Johnson kan gärna avgå” i rubriken. Det är Long som får avsluta artikeln med en passning till Boris Johnson:

”...Om parlamentet vill att han ska be om en förlängning så är det hans plikt att göra det. Om han inte vill det så behöver han inte dö i ett dike. Han kan avgå, fräser Naomi Long”.

7.2.2 ”Tusk: Det kommer inte bli en kedjereaktion”

Den andra texten som analyserats är en längre nyhetstext publicerad i Expressen den 24 juni 2016. Artikeln är skriven av Magnus Falkehed och Frida Sandgren och bär rubriken ”Tusk: Det kommer inte bli en kedjereaktion”. Texten är tillgänglig på webben och i pappersform och riktar sig till Expressens läsekrets. Artikeln är skriven i samband med Storbritanniens folkomröstning där ett brexit nyligen röstats fram. I ett större sammanhang går den att koppla ihop med EU-kritiska vindar som blåst över Europa då artikeln även undersöker andra länders inställning till EU.

I artikeln intervjuas både EU-kritiska och EU-vänliga personer. Exempel på EU-kritiska politiker är Marine Le Pen, ledare för det franska partiet Nationella fronten. Hon citeras via tidigare uttalanden och fredagens presskonferenser. Utdrag ur texten:

”Hon har tidigare sagt att det första hon ska göra om hon vinner presidentvalet om elva månader i Frankrike är att utlösa en folkomröstning om ett frexit, ett franskt uttåg ur EU.”

Ett exempel på EU-vänliga politiker är den svenske EU-parlamentarikern Jasenko Selimovic som pratat direkt med Expressen och som uttrycker en oro över framgångarna som olika EU-kritiska partier haft runt om i Europa. Utdrag ur texten:

”– Bryssel måste sluta vara alla politikernas spottkopp. Nu måste vi verkligen förklara vilka fördelar vi har av att vara tillsammans, säger han.”

Artikeln handlar om vilka eventuella konsekvenser ett brexit skulle innebära för den Europeiska Unionen samt omvärldens reaktioner på resultatet av folkomröstningen. Artikeln försöker hålla sig neutral och därmed fri från påståenden vilket den inte lyckas med till 100 procent. Det görs bland annat några svepande konstateranden. Utdrag ur texten:

”Samtidigt finns det flera sprickor som går genom EU:s samtliga länder: de mellan äldre och unga, välutbildade och lågutbildade, glesbygd eller småstäder och storstäder. Det är sprickor som kan avgöra den här typen av politiska konflikter.

Hur de sprickorna ska överbryggas har EU bara några månader på sig att ge svar på.”

Totalt citeras sju politiker och två ”personer på gatan”. Enbart personerna på gatan och den svenske EU-parlamentarikern intervjuas i person av Expressen och är direkt aktiva i texten, de andra hörs antingen genom citat i fredagens presskonferenser eller tidigare tidigare uttalanden. De som blir påverkade av vad som händer är EU som helhet och dess invånare i förlängningen.

Exempel på en språkhandling som sticker ut är att ordet ”populistiska” används för att beskriva de EU-kritiska partierna. Ett ord som förvisso är vanligt förekommande i media men som också kan anses vara nedsättande. Ordet används däremot för att beskriva partier från både höger och vänster, vilket hjälper artikeln i sitt försök att hålla sig neutral. Utdrag ur texten:

”För några veckor sedan förlorade högerpopulisterna i Österrike med en hårsman presidentvalet. Vänsterpopulisterna Podemos i Spanien står och skrapar vid maktens dörr inför söndagens val.”

Det är även till textens fördel i dess försök till neutralitet att den låter båda sidor komma till tals, även om det är övervägande EU-vänliga personer som hörs mest, sju EU-vänliga personer uttalar sig jämfört med två EU-kritiska. Pronomen som ”han” och ”hon” används i intervjusituationer och ”vi” enbart i citatsammanhang. Brödtexten gör sitt bästa för att inte tycka så mycket vilket den lyckas ganska bra med. Ett exempel på när den inte gör det är när texten citerar Donald Tusk:

”– Kedjereaktionen som alla EU-skeptiker nu hyllar kommer inte att äga rum, försökte talmannen försäkrade”.

Här i läggs en värdering i ordet ”försökte”, där textförfattaren kan tyckas antyda att Donald Tusk inte lyckades ”försäkrade”, vilket förmodligen är en felskrivning för ”försäkra”. Den typen av ordval kan ge läsaren ett intryck av att Donald Tusk faktiskt inte vet vad han gör, eller att det inte finns tillräckligt med trovärdighet bakom det han säger. Det gör också textens budskap lite ambivalent då rubriken bygger på citatet av Donald Tusk, ”Tusk: det kommer inte bli en kedjereaktion”.

Textens funktion går i stort ut på att höra de stora ländernas reaktion på folkomröstningen i Storbritannien och låta olika politiska aktörer spekulera i följderna ett eventuellt brexit skulle kunna ha för EU.

Artikeln som analyserats ur Expressen med rubriken ”Tusk: Det kommer inte bli någon kedjereaktion” fungerar lite sämre att stå som generell representant för svensk medias brexitbevakning. Den gör nämligen sitt bästa för att undvika att varna för negativa konsekvenser av brexit och förhåller sig istället förhållandevis neutral. Något som slås fast redan i ingressen:

”Blir det ringar på vattnet eller en ny tsunami över EU efter brexit?

Situationen bedöms tillräckligt allvarlig för att många av kontinentens ledare vill slå näven hårt i bordet. Andra vädrar morgonluft och unionens upplösning.”

Texten ställer här frågor istället för att försöka besvara dem och låter dessutom politiker på båda sidan frågan ta plats. Det gör de även i texten, fem EU-vänliga politiker hörs gentemot två EU-kritiska. Detta är dock dels alldeles nog för att uppfylla Westerståhls krav på balans i rapporteringen genom att man låter båda sidor komma till tals, om än inte i lika stor utsträckning. Dels är det naturligt att personer som Tusk och Juncker bör höras med tanke på deras ämbeten, utan att det nödvändigtvis bör höras någon från motsatt sida, vilket i det här fallet dessutom är något oklart vem det i så fall skulle vara.

Även när kontroversiella figurer som Donald Trump och Marine Le Pen hörs så görs det ingen skillnad på person och person. Donald Trump får stå oemotsagd och ges till och med utrymme att bre ut sig vidare på sin hemsida:

"– Det är förträffligt. De har tagit tillbaka sitt land. Det är en fantastisk sak, sa han strax efter ankomst.

På sin hemsida utveckla han sedan:

Storbritanniens folk har utövat den heliga rätt alla fria folk har. De har deklarerat sitt oberoende mot den Europeiska unionen och har röstat för att återta kontrollen över sin egen politik, gränser och ekonomi. En Trumpstyrd administration kommer att verka för att stärka våra band med ett fritt och oberoende Storbritannien, fördjupa våra band i handel, kultur och gemensamt försvar."

Det finns anledning att Expressens artikel passerar genom samtliga Westerståhls krav då det varken går att finna något i texten som strider mot vare sig krav på sanning, relevans, balans och neutral representation.

7.2.3 "SCA-chefen: "Vi påverkas redan stort av brexit""

Den tredje artikeln som analyserats handlar om företaget Svenska Cellulosa AB, och deras ekonomiska situation efter brexitomröstningen. Den skrevs av Alexander Zeilon Lund och publicerades i Svenska Dagbladet 27 januari år 2017. I artikeln intervjuas en person, vd:n för SCA, som heter Magnus Groth. Han pratar dels om brexits konsekvenser för SCA, vilket är artikelns huvudtema, och dels om företagets framtidsplaner. Artikeln följer en röd linje som går att skönja bland de flesta SvD-artiklar som den kvantitativa delen av undersökningen utgått från, nämligen att de handlar om brexits ekonomiska konsekvenser. Brödtexten i artikeln inleds såhär:

"Hygien- och skogskoncernen SCA kan få det rejält svettigt vid en hård brexit. Men redan nu sätter oron över briterernas eventuella uttåg ur EU, och det svagare pundet, spår i bolagets bokslut."

Liksom citatet indikerar handlar artikeln om de ekonomiska följder som brexit spås få, men också redan har gett SCA. Med ordvalen "rejält svettigt" poängterar textförfattaren allvaret i situationen för bolaget. SCA-vd:n Groth berättar:

” Vi har redan sett en väldigt stor påverkan. På helåret hade det en negativ inverkan på vårt rörelseresultat med 571 miljoner kronor. På hygiensidan har vi inte lyckats kompensera med prishöjningar, det beror på att hela detaljhandeln i Storbritannien är väldigt konkurrensutsatt.”

Istället för att låta sig nedslås av ett svagare resultat än väntat ger Groth sken av att se positivt på framtiden. Det må visserligen ligga i en vd:s intresse att utåt sett agera som om det inte är någon fara, men det saknas täckning, åtminstone utifrån vad som framkommer i texten, för att tillskriva SCA en ”oro”.

Zeilon Lund skriver att tio procent av SCA:s totala försäljning sker i Storbritannien, och därefter släpper han in vd:n Groth för att kommentera framtiden.

”Det är den otroligt svårbedömda valutapåverkan som ger störst påverkan. Vi har tittat på konsekvenserna, men det påverkar inte våra handlingsplaner. Storbritannien är en fortsatt stor viktig marknad för oss, och vi jobbar vidare för att vara konkurrenskraftiga där.”

Textförfattaren går därefter in på 2016 års resultat, som redovisar en vinst, men en svagare vinstutveckling än den som var året innan. Zeilon Lund skriver:

“Resultatet blev sämre än väntat. Bolagets vinst före skatt var 2 700 miljoner kronor under fjärde kvartalet 2016, jämfört med analytikernas förväntade vinst på 2 845 miljoner, enligt Reuters. För samma period 2015 var vinsten 3 892. Men Magnus Groth är nöjd med resultatet.” Enligt Reuters, källan som artikelförfattaren använder för att få fram analytikernas förväntade vinst, så var estimeringen “bara” 145 miljoner kronor högre än det faktiska resultatet. Vilket är intressant i skenet av rubriksättningen:

Därefter skiftar artikeln fokus mot att mer handla om den kommande bolagsstämman och den kommande delningen av SCA till flera mindre företag, vilket inte analyseras eftersom det inte rör framställningen av brexits konsekvenser.

Zeilon Lund presenterar i sin artikel en negativ konsekvens av brexit. Textens funktion är att presentera hur ett svenskt företag påverkas av brexitomröstningen.

7.2.4. "Utmaningen för May: Få godkänt på hemmaplan"

Den fjärde och sista artikeln som har analyserats är en nyhetstext publicerad i Dagens Nyheter den 14 november 2018. Den är skriven av Erik de la Reguera och bär rubriken "Utmaningen för May: Få godkänt på hemmaplan". Texten är tillgänglig både i pappersform och på webben och riktar sig till läsare av Dagens Nyheter. Artikeln handlar om ett förslag som lagts fram för att genomföra ett brexit och vilka chanser förslaget har att kunna antas. Den är skriven i samband med de förhandlingar om Storbritanniens utträde ur EU som då pågick både i Bryssel och på hemmaplan.

Artikeln börjar med att förkunna att Theresa May nu "satsar allt på ett kort" med ett avtalsutkast vars innehåll ännu inte är känt. Det refereras till anonyma källor i brittisk press som menar på att en omstridd klausul som EU ska ha krävt finns med i avtalet vilket i sin tur riskerar att göra vissa medlemmar av regeringspartiet Tories upprörda. Därefter tas tidigare citat från Boris Johnson och Jacob Rees-Mogg upp där Johnson varnar för att avtalet gör att Storbritannien riskerar tappa makt och Rees-Mogg menar att May kommer behöva hjälp från motståndarpartiet Labour. Utdrag ur texten:

"- För första gången sedan Irland skildes från Förenade kungariket kommer Dublin att ha mer att säga till om än London i styret av Nordirland, sa Boris Johnson."

"- Avtalet kommer bara att ta sig igenom parlamentet med hjälp av helhjärtat stöd från Labour, sa Rees-Mogg."

Texten fortsätter med att förklara att det kommer bli svårt för May att få igenom avtalet och hänvisar till tidigare uttalanden av Labourledaren Jeremy Corbyn och Londons borgmästare Sadiq Khan. Artikeln varnar sedan för att ett avtalslöst brexit kan bli verklighet. Utdrag ur texten:

"Den 29 mars nästa år ska Storbritannien lämna EU, och såväl den brittiska regeringen som EU har varit tydliga med att ett avtal behöver nås den närmaste veckan - annars riskerar nödplaneringen för ett "no deal"-scenario att bli en självuppfyllande profetia."

Texten avslutas med att fråga sig om Mays brexitavtal skulle vara nog för att tillfredsställa alla inblandade, en av många spekulationer som får plats i texten. Det får också skribenten själv med både egna upplevelser: ”Mejlet från 10 Downing Street damp ned som en bomb i min och mina brittiska kollegors inkorgar strax efter klockan fem lokal tid:”, och egna värderingar: ”Med dessa båda torrt formulerade meningar kungjorde Theresa May att hon i praktiken nu satsar allt på ett kort.”. Även värdeladdade ord och meningar som “kontroversiella”, “självuppfyllande profetia”, och “klippkants-brexite” tillåts ta plats i texten.

Med hjälp av orden ”min” och ”mina” bjuder texten in läsarna att själva ta del av skribentens upplevelser. I övrigt används enbart ”hon” och ”sin” när det gäller Theresa May, övriga politiker adresseras med deras fullständiga namn. En annan intressant benämning är den som görs på de EU-kritiska politikerna som beskrivs i texten: ”Men en av ”brexitörernas” förgrundsgestalter, Jacob Rees-Mogg...”, jämfört med de EU-vänliga politikerna som istället beskrivs som just EU-vänliga och liberala. Textens funktion är att belysa ett problem vilket i det här fallet är brexit. Sedan presentera en lösning på det - i det här fallet Theresa Mays avtalsförslag, därefter problematisera över lösningen och möjligheterna till att genomföra den. För att slutligen varna för konsekvenserna om det inte går att hitta en lösning - ett avtalslöst brexit.

8. Analys

I det här kapitlet analyseras resultatet utifrån uppsatsens syfte och frågeställning, samt tidigare forskning och det teoretiska ramverk som tidigare angetts.

8.1 Forskningsfråga ett. Hur såg svenska mediars utrikesrapportering om brexits konsekvenser ut? Skilde det sig åt mellan de olika åren?

8.1.1 Analys av den kvantitativa undersökningen

Undersökningens frågeställning om hur svenska mediars utrikesrapportering om brexits konsekvenser såg ut, kan alltså besvaras med konsekvenserna främst framställdes som negativa. Endast i två procent av fallen beskrivs följderna av brexit som något positivt. I 37 procent av fallen är konsekvensbeskrivningen neutral, medan den i 61 procent av artiklarna var negativ. Resultaten av denna undersökning skiljer sig något från resultaten från den undersökning som gjordes av Reuters Institute. I Reuters undersökning var 74 procent

neutrala i sin behandling av brexit-ämnet och av de resterande procenten som tog ställning var 79 procent argumenterade mot brexit, 13 procent var mer kluvna och argumenterade för båda sidor, medan endast åtta procent var för brexit.

I juni år 2016 var fördelningen mellan artiklar som beskriver brexits konsekvenser som antingen neutrala eller negativa relativt jämn. 50 procent av artiklarna rapporterade om konsekvenserna på ett neutralt sätt, i 47 procent beskrivs konsekvenserna negativt. I enbart 3 procent av artiklarna beskrivs konsekvenserna som positiva. I januari år 2017 var hela 87 procent av artiklarna negativa i sin beskrivning av brexits konsekvenser. 13 procent var neutrala och inte en enda artikel beskrev konsekvenserna positivt. I november år 2018 beskrev 70 procent av artiklarna brexits konsekvenser negativt. Artiklarna som beskrev konsekvenserna neutralt uppgår till 30 procent. Inte en enda artikel behandlade brexits eventuella positiva konsekvenser. År 2019 beskrev 82 procent av artiklarna brexits konsekvenser som negativa. 14 procent av artiklarna var neutrala och 4 procent positiva i sin beskrivning av brexits konsekvenser. Över 60 procent av artiklarna beskriver brexit som negativt jämfört med endast 2 procent positivt.

Skillnaden i resultatet mellan åren kan förstås i ljuset av att den politiska dagordningen förändras genom åren. Shehata belyser sambandet att när politikens dagordningar skiftar så skiftar också journalistikens dagordningar, och vice versa. Undersökningens resultat kan ses utifrån detta perspektiv, då olika större politiska händelser påverkar journalistikens innehåll.

Om man utgår från Westerståhls modell om objektivitet går det att tyda en viss avsaknad av balans i den svenska brexitrapporteringen. Westerståhl pekar på att alla parter bör framställas på ett någorlunda balanserat sätt, vilket det efter år 2016 kanske inte alltid gjordes på ett önskvärt sätt, utifrån Westerståhls modell.

8.1.2 Analys av den kvalitativa undersökningen

I Zeilon Lunds artikel i Svenska Dagbladet ser vi ett exempel på en typ av generell gestaltning som Shehata kallar för ekonomiska konsekvenser-gestaltning. Artikeln beskriver hur ett svenskt företags resultaträkning påverkats negativt av brexitomröstningen. Journalisten

rapporterar en politisk händelse ifrån perspektivet om vilka ekonomiska konsekvenser som medföljer, och i detta fall beskrivs de som negativa.

I alla fyra artiklar som analyserats närmare är beskrivningen brexits konsekvenser genomgående negativa, vilket speglar det kvantitativa resultatet någorlunda väl. Texternas generella drag skiljer sig inte åt nämnvärt mellan åren. I samtliga lyfts brexit eventuella negativa konsekvenser fram. I alla texter förutom Falkeheds artikel i Expressen varnar artikelförfattarna för vad brexit kan få för följder. Vissa värdeladdade ord som används kan ses som bevis för detta, exempelvis så skriver Zeilon Lund i Svenska Dagbladet att SCA kan få det "rejält svettigt" vid en brexit utan underbygga det med citat eller tillräckliga fakta. Till skillnad mot Khabaz studie gick det inte att skönja några återkommande gestaltningar i artiklarna. Det kvalitativa resultatets generella drag i "Följderna av en skilsmässa" skiljer mot resultatdelen i Khabaz studie, som närmast visade sig vara en motsats. Han pekade ut tre huvudgestaltningar som alla var för brexit, medan det kvalitativa resultatets generella gestaltningar i den här uppsatsen var att artikelvinkeln var av negativ karaktär.

I Wiktor Nummelins artikel publicerad i Borås Tidning använder han ordet "drabbas" när han beskriver hur de nordirländska invånarna påverkas av en eventuell brexit. Ett ord som har negativa konnotationer. I Erik de la Regueras artikel i Dagens Nyheter beskrivs ett avtalslöst brexit som ett "klippkants-brexit" av artikelförfattaren. Något som också kan anses ha en negativ klang.

Exemplen ovan kan ses som exempel på medvetna eller omedvetna politiska- eller sakfrågespecifika gestaltningar. Shehata's gestaltningsteori där han trycker på att dessa gestaltningar bland annat bör ses i ljuset av vilka värdeladdade ord som används och den journalistiska vinkeln. Shehata menar att den här typen av gestaltningar är oundvikliga oavsett om de är medvetna eller omedvetna journalistiska val. Exemplena går även att koppla till Westerståhls krav på en neutral presentation, där det i dessa fall kan ses som att nyhetsförmedlaren antingen identifierar sig för starkt eller tar för mycket avstånd från ämnet. Rapporteringen kan däremot tolkas som att den följer Johanssons krav på verifikationens princip då det ej har gått att finna exempel på vare sig propaganda, fiktion över fakta eller överdriven underhållning och dramatisering. Fokus har istället legat på att informera, vilket är helt i enlighet med verifikationens princip.

8.2 Forskningsfråga två. Det är Storbritannien som lämnar EU och inte tvärtom, var brexits konsekvenser främst en fråga för Storbritannien, EU eller någon annan aktör enligt svenska medier?

8.2.1 Analys av den kvantitativa undersökningen

Den kvantitativa undersökningen visar att brexitfrågan till största del var en fråga för Storbritannien i svenska medier. I 56 procent av fallen handlade artiklarna om Storbritannien vilket ligger i linje med den undersökning som Reuters Institute företog 2019, där Storbritannien förekom i 58 procent av fallen i svenska medier. EU-perspektivet förekom inte i lika stor utsträckning, utan finns enbart med i 17 procent, vilket var något lägre än i Reuters undersökning, där EU förekom i 21 procent av fallen. Övrigt var den näst största aktören i artiklarna och förekom i 27 procent av fallen, det står i kontrast med Reuters undersökning där "andra länder" enbart förekom i sex procent av artiklarna. Det kan delvis förklaras med att den här undersökningen fokuseras på hur den svenska utrikesrapporteringen, snarare än inrikesrapporteringen, om brexit ser ut. Sveriges fanns därför inte med som svarsalternativ i denna undersökning, vilket det däremot gjorde i Reuters undersökning där Sverige förekom i 15 procent av artiklarna.

Resultat visar att Storbritannien var den aktör som fick störst utrymme i artiklarna. Det kan förklaras med hjälp av Shehata's dagordningsteori, där han förklarar hur mediernas dagordning bestäms och vem som får plats på den. Han pekar på symbiosen mellan journalistikens och politikens dagordningar som central för analysen och hur dessa påverkar varandra. En applicerbar analys är att det brittiska brexitperspektivet värderades högre nyhetsmässigt än EU:s och övrigas motsvarande perspektiv.

8.2.2 Analys av den kvalitativa undersökningen

Falkeheds artikel i Expressen står i kontrast med detta då den främst fokuserar på brexit ur ett EU-perspektiv. Artikeln undersöker hur folkomröstningen kommer att påverka EU och om flera länder kommer att följa Storbritanniens exempel. Zeilon Lunds artikel i Svenska Dagbladet fokuserade inte heller på Storbritannien utan istället på de ekonomiska konsekvenserna folkomröstningen innebar för ett multinationellt svenskt företag. De två övriga artiklarna beskrev däremot konsekvenserna främst ur ett brittiskt perspektiv. Nummelins artikel i Borås Tidning handlar om vilka följder ett brexit kan få för Nordirland

och de la Regueras artikel i Dagens Nyheter om vilka chanser Theresa Mays avtalsförslag har att passera i det brittiska parlamentet.

8.3 Forskningsfråga två. Hur vanligt var det att fler än en sida fick komma till tals?

8.3.1 Analys av den kvantitativa undersökningen

Undersökningen visade att det var vanligast förekommande att en ensam part får komma till tals. I 43 procent av fallen såg det ut på det viset. Det näst vanligaste var att inget citat förekom, det var fallet i 41 procent av artiklarna. I 16 procent av fallen fick fler än en sida komma till tals. Textförfattaren reserverade sig eller lyfte motargument i 31 procent av fallen. 36 procent av artiklarna kunde anses som neutrala och i 33 procent av fallen så reserverade sig inte textförfattaren eller lade in något motargument.

Undersökningen visade att i fallen en artikel beskriver konsekvenserna av brexit som negativa, genomförs ingen intervju i 42 procent av fallen och i 14 procent av artiklarna intervjuas representanter från båda sidorna av frågan. I 44 procent av artiklarna intervjuas enbart sidan som ser brexits konsekvenser som negativa. I fallen där artikeln har ett neutralt förhållningssätt till konsekvenserna av brexit genomförs ingen intervju i 40 procent av fallen. I 20 procent av fallen får båda sidorna komma till tals och i 40 procent av artiklarna får enbart en sida komma till tals. I de fåtal artiklar där följderna av brexit beskrivs som positiva sker ingen intervju i en av artiklarna, medan de andra två artiklarna enbart ger utrymme åt en sida.

Paragraf 13 i pressens publicitetsregler klargör att journalister ska sträva efter att låta alla parter komma till tals. Något som endast förekom i 16 procent av fallen i undersökningen, vilket då kan ses som ett misslyckande för tidningarna i deras strävan att leva upp till dessa regler. Det kan ses med Bengt Johanssons objektivitetsideal i åtanke, där han menar att journalister ska sträva efter balans och rättvisa i rapporteringen. Kraven för att uppnå neutralitet kan enligt Johansson hanteras genom att bredda begreppet "neutralitet" till att uppnås när man låter fler än en sida komma till tals. Något som resultatet visar att tidningarna inte uppnår, inte ens med reducerad kravbild.

8.3.2 Analys av den kvalitativa undersökningen

Tre av fyra av de undersökta artiklarna låter däremot fler än en part komma till tals. I Zeilon Lunds artikel från Svenska Dagbladet förekom endast en part. Det kan delvis förklaras med att artikeln handlade om konsekvenserna för ett specifikt företag och att det därmed inte fanns någon uppenbar motpart. I Falkeheds artikel i Expressen hörs röster från båda håll även om det blir viss övervikt åt den EU-vänliga sidan. Nummelins artikel i Borås Tidning innehåller även den flera parter men även där hörs Remain-sidan mest. De la Regueras artikel i Dagens Nyheter är relativt jämnt fördelad där flertalet röster hörs från alla håll.

Schudsons objektivitetsnorm uppnås bättre i den kvalitativa delen av undersökningen jämfört med den kvantitativa, där han trycker på vikten av att låta båda parterna i en politisk konflikt komma till tals och att verkligen anstränga sig för att ge en rättvis representation av meningsmotståndarna. Detta framställs särskilt tydligt i artikeln från Expressen där reportern dels anstränger sig för att vara så neutral som möjligt och dels låter flertalet sidor komma till tals.

9. Slutsatser och diskussion

Konsekvenserna av brexit beskrevs, med god marginal, som negativa i de fyra tidningarna. Det är i sig inte särskilt överraskande eller svårbegripligt – all research som gjorts inför uppsatsskrivandet har pekat i samma riktning – brexit är en dålig deal för alla inblandade. Storbritannien spås att på sikt tappa ekonomiskt, samtidigt som EU tappar ett av de mest folkrika och ekonomiskt starka länderna som medlemmar. Den här typen av rapportering går att se som exempel på ekonomiska konsekvenser-gestaltning där brexit beskrivs som något negativt utifrån vilka negativa ekonomiska följder det kan medföra.

I egenskap av EU-land så blir det möjligen svårt för svensk media att kritisera EU och i förlängningen sig själva alltför mycket och rapporteringen blir därav något ensidig. De svenska tidningarna saknar dessutom motsvarigheter till den brittiska konservativa pressen som kan anses vara mer radikal i sin rapportering. Sakfrågepolitiskt är Storbritanniens skilsmässa med EU helt enkelt inte något som någon av de svenska tidningarna i undersökningen tycker är särskilt bra. Sammanfattningsvis är det inte så konstigt att de negativa konsekvenserna överskuggar de positiva. Men att det bara fanns tre artiklar under de

perioder som uppsatsen undersökte som lyfte fram positiva konsekvenser är anmärkningsvärt. DN:s nyhetstext som exemplifierades i metodavsnittet visar att det kanske inte krävdes så mycket för att faktiskt hitta, vad stora delar av befolkningen ansåg vara, en positiv konsekvens av brexit. En annan detalj som är intressant är hur pass mycket år 2016 skilde ut sig mot de tre andra åren. Det var då fler neutrala artiklar än negativa. Det kan förklaras med att brexitomröstningen ännu inte hade ägt rum, fram till den 23 juni, och att konsekvenserna vid en brexit ännu inte aktualiserats som de gjorde efter folkomröstningen, något som följde med över de andra tre åren.

Den svenska brexitrapporteringen var i stora drag en fråga för Storbritannien, och det är kanske inte så konstigt. Det är Storbritannien som väljer att lämna EU, inte tvärtom. Samtidigt så är Sverige sedan 25 år tillbaka ett EU-land och borde inte fokus då ligga på att rapportera om konsekvenserna för det EU som Storbritannien lämnar, men som Sverige är kvar uti? Det förefaller åtminstone vara det mest logiska från en svensk synvinkel. Men sett i ljuset av hur svensk medias brexitbevakning beskrivs, bland annat i bakgrunden, så är det kanske begripligt.

Det var mer regel än undantag att endast låta en sida komma till tals i artiklarna. Det går därmed att konstatera att Tuchmans strategiska ritual inte användes överdrivet ofta av författarna till artiklarna. Åtminstone inte den del som handlar om att presentera källor med olika åsikter. I de längre artiklarna som analyserats kvalitativt så var det däremot mer vanligt förekommande.

Varför det generellt inte var vanligt förekommande med flera aktörer kan bero på flera faktorer. En av dem är att Sverige och framförallt svenskar diskvalificerades ur undersökningen och att tidningarna i och med det tappade närheten till källorna. Dock så talar de allra flesta redaktioner i Sverige i dag god engelska, och att hitta citat från andra källor än redaktionens egna torde inte vara en jätteansträngning. Särskilt inte som brexit har dominerat brittiska medierna de senaste åren. En annan anledning skulle kunna vara nyhetsurvalet och den journalistiska vinkeln i artikeln. En artikel innehållandes en balanserad rapportering mellan två sidor kanske inte ter sig lika intressant som en artikel där en part ensamt får stå för hela showen. En tredje anledning kan vara att journalisterna bedömer den ena parten som mindre trovärdig/intressant, och medvetet förbiser dem.

Om man utifrån detta ska kategorisera in den svenska utrikesrapporteringen kring brexit i McQuails modell om olika typer av nyhetsvinkling, så går det att argumentera för att svenska mediers utrikesrapportering kring brexit i vissa fall skulle kunna studeras genom den andra delen av McQuails modell. Fokus ligger där på medveten politisk vinkling eller partiskhet. När rapporteringen är så pass övervägande åt ena hållet så kan det anses troligt att det finns någon form av partiskhet eller politiskt intresse inblandat.

9.1 Vidare forskning

Något som vore intressant att titta närmare på är vad de svenska medierna faktiskt skriver och vilken typ av nyhetsvärdering som görs, snarare än att granska hur konsekvenserna framställs och för vem/vilka det görs. En annan intressant ansats skulle vara att jämföra svenska tidningar sinsemellan för att se om det företas olika tolkningar, och därigenom genomföra en komparativ studie. Reuters Institute pekade i deras undersökning ut frågan om en svensk, motsvarande brexit, en Swexit. Det vore intressant att titta på samspelet mellan den journalistiska dagordningen och den politiska dylika utifrån tesen om den svenska opinionens sviktande intresse för ett svenskt utträde ur EU.

10. Referenser

Referenserna är kategoriserade efter vilken typ av källa det är, samt bokstavsordning utefter namn på textförfattaren.

10.1 Litteratur

Adam, Rudolf G. 2019, *Brexit: Causes and Consequences*, Cham, Springer.

Craig, Albert M. Graham, William A. Kagan, Donald. Ozment, Steven. Turner, Frank M. 2011, *The Heritage of World Civilizations; Ninth Edition*, New York, Pearson.

Hermerén, Göran. 1977, *Statsvetenskaplig Tidskrift*, s.188–189, Lund.

Johansson, Bengt. 2019, *Journalistiken, objektiviteten och partiskheten*, Karlsson, Michael. Strömbäck, Jesper. (red) *Handbok i journalistikforskning*, 2:a upplagan, kap. 13 s.187–201, Lund, Studentlitteratur.

Ledin, Johanna. Moberg, Ulla. 2019, Språklig analys av text, Ekström, Mats. Johansson, Bengt. (red), Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap, 3:e upplagan, kap. 9 s.193–224, Lund, Studentlitteratur.

Ridge-Newman, Anthony. León-Solís, Fernando. O'Donnell, Hugh. (red), 2018, Reporting the road to brexit; International Media and the EU Referendum 2016, Cham, Springer International Publishing AG.

Shehata, Adam. 2019, Nyhetskonsumtion och politiskt engagemang, Karlsson, Michael. Strömbäck, Jesper. (red), Handbok i journalistikforskning, 2:a upplagan, kap. 27, s.379–390, Lund, Studentlitteratur.

Shehata, Adam. 2019, Journalistikens dagordningar och gestaltningar, Karlsson, Michael. Strömbäck, Jesper. (red), Handbok i journalistikforskning, 2:a upplagan, kap. 24, s.337–348, Lund, Studentlitteratur.

Strömbäck, Jesper. 2019, Politisk nyhetsjournalistik, Karlsson, Michael. Strömbäck, Jesper. (red), Handbok i journalistikforskning, 2:a upplagan, kap. 18, s.255–264, Lund, Studentlitteratur.

Karlsson, Michael. Johansson, Bengt, 2019, Kvantitativa innehållsanalyser, Ekström, Mats. Johansson, Bengt. (red), Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap, 3:e upplagan, kap. 7 s.171–191, Lund, Studentlitteratur.

Wallin, Ulf. 1994, Vad fick vi veta? En studie i svenska nyhetsmediers rapportering åren före folkomröstningen om EU, Göteborg, Grafikerna i Kungälv.

Westerståhl, Jörgen, 1972, Objektiv nyhetsförmedling, Göteborg, Norstedt.

Westerståhl, Jörgen. 1977, Statsvetenskaplig Tidskrift, s.195–196, Lund.

10.2 E-litteratur

Hansson Anders, Widfeldt Anders, Trygg Sanna, Nationalencyklopedin, brexit.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/brexit>

(Hämtad 2020-01-22)

Molin Björn, Magnusson Lars, 2020, Nationalencyklopedin, liberalism.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/liberalism>

(Hämtad 2020-01-24)

Svenska Akademiens ordbok, 2019, http://www.saob.se/artikel/?unik=K_1987-0333.3jGp

(Hämtad: 2020-01-09)

10.3 SOU

SOU 2016:10, EU på hemmaplan. Betänkade av Utredningen om delaktighet i EU.

10.4 Twitter

BBC Politics: “Ain’t gonna happen” says Michael Gove, “ain’t gonna be no second referendum” “It just, won’t happen” <http://bbc.in/2Bl5QUO> #politiclive”, [Twitter], 17/10 2019. (Hämtad: 2020-01-06). <https://twitter.com/BBCPolitics/status/1184796948617781248>

10.5 Webb

BBC, 2016, Brexit: What the world's papers say, BBC,

<https://www.bbc.com/news/world-europe-36619254>

(Hämtad: 2019-12-12)

Dr. Borchardt, Alexandra. Simon, Felix M. Bironzo, Diego. 2018, Interested but not Engaged: How Europe’s Media Cover Brexit, Reuters Institute, 30 januari,

<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2018-06/How%20Europe%27s%20Media%20Cover%20Brexit.pdf>

(Hämtad: 2019-11-10)

Calmfors, Lars. 2016, Bara osäkerhet med brexit, Dagens Nyheter, 16 juni,

<https://www.dn.se/ledare/kolumner/lars-calmfors-bara-osakerhet-med-brex-it-1/>

(Hämtad: 2019-12-20)

De la Reguera, Erik. 2018, Theresa May satsar allt på ett kort, Dagens Nyheter, 13 november.

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/erik-de-la-reguera-theresa-may-satsar-allt-pa-ett-kort/>

(Hämtad: 2020-01-18)

De Munter, André. 2019, Fact Sheets on the European Union, Europarlamentet, April,

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/167/the-enlargement-of-the-union>

(Hämtad: 2020-01-03)

Falkehed, Magnus. 2016, Tusk: det kommer inte bli en kedjereaktion, Expressen, 24 juni,

<https://www.expressen.se/nyheter/tusk-det-kommer-inte-bli-en-kedjereaktion/>

(Hämtad: 2019-12-16)

Khabaz, David. 2018, Framing Brexit: The role. And the impact, of the national newspapers on the EU referendum, Sage journals, 9 november.

https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0739532918806871?casa_token=zSabATskOvsAAAAA:3U8YrodC9k3NxFcvcVPOhWTNZhkDLEJITZdZxigP1BFAul8K2IjogLI8x4jvAzh-NKv95zJFpUVwS

(Hämtad: 2020-01-17)

Lund, Lina. 2016, Fiskarna valets stora vinnare, Dagens Nyheter, 24 juni,

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/fiskarna-valets-stora-vinnare/>

(Hämtad: 2019-12-04)

Mediearkivet Retriever, 2020: Sök: ”brexit” 2016-01-01–2017-06-23, välj bort ”TV / Radio”.

(Testad: 2020-01-08)

Nummelin, Wiktor. 2019, ”Johnson kan gärna avgå”, Borås Tidning, 30 september,

<http://www.bt.se/okategoriserade/ilskan-om-brex-it-johnson-kan-garna-avga/?fbclid=IwAR0g47kTH9lj7HoFs2yjtCBFhLd5w0oxFL3hIq9N8pfb7RfPpAAHdRRta9s>

(Hämtad: 2019-12-14)

Random.org, 2020, tjänst för att slumpmässig framtagning av nummer.

<https://www.random.org/>

(Genomförd: 2019-12, samt 2020-01-18)

Raidió Teilifís Éireann, 2019, Brexit in numbers: Parliament debates hit 500-hour mark, Raidió Teilifís Éireann, 2 april, <https://www.rte.ie/news/brexit/2019/0402/1040261-brexit-numbers/>

(Hämtad: 2020-01-03)

Shudson, Michael. 2001, The objectivity norm in American journalism, Sage journals, 1 augusti.

https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/146488490100200201?casa_token=31nVsQb1JF8AAAAA:qNJ3OmystgMz-_t8RfxVDfZToPaLI-37Y7_oRqJ12f1cfoXtqqMRD6lZht_u7T-sbeEE_oXB2dPAdA

(Hämtad:2020-01-17)

TT-Utrikes, 2016, Vill nå unga med ”brexit and chill”, Borås Tidning, 18 juni, <http://www.bt.se/tt-utrikes/vill-na-unga-med-brexit-and-chill/>

(Hämtad: 2019-11-28)

Wester, Karin. 2009, Avståndet till Europa: om svensk EU-journalistik, Timbro Medieinstitut. <https://timbro.se/allmant/avstandet-till-europa-om-svensk-eu-journalistik/>

(Hämtad: 2020-01-02)

Zeilon Lund, Alexander. 2017, SCA-chefen: ”Brexit påverkar oss stort”, Svenska Dagbladet, 26 januari.

<https://www.svd.se/sca-chefen-brexit-paverkar-oss-stort>

(Hämtad: 2020-01-20)

10.6 Bilder

Bilderna föreställer löpsedlar från 2016-06-24 och är hämtade från Kungliga Biblioteket.

Borås Tidning FREDAG 24 JUNI 2016

MÖTET MED THE BOSS: "Han vänder sig mot resten av baren, pekar på oss och skriker"

BT:s Martin Högqvist ska ett pålitligt mått på Borås. Högqvist ska ett pålitligt mått på Borås. Högqvist ska ett pålitligt mått på Borås.

Glad midsommar!

Thomas Hedström trossar vildgularna och odlar midsommargård i Göteborg.

"Glädjen måste fortsätta spridas. I Orlando, i Stockholm, i Borås."

Panna på Sobacken upphandlas igen

BT:s betyg på svenska EM-insatser

Missa inte e-BT helgen

DN.se

DN.prio

e-DN

Läs lördagens Dagens Nyheter redan ikväll kl 21.00 i e-DN. Ingen ledning i brevlådan i morgon.

DAGENS NYHETER.

MORNING HAS BROKEN

Storbritannien vaknar till en ny dag

Följ rapporteringen live från EU-omröstningen på DN.se

Läs lördagens Dagens Nyheter redan ikväll kl 21.00 i e-DN. Ingen ledning i brevlådan i morgon.

DAGENS NYHETER.

ARETS DAGSTIDNING 2016

BREXIT-RYSAREN SKAKADE EUROPA I NATT Så påverkas din ekonomi

EXPRESSEN

FREDAG 24 JUNI 2016 Pris 20:-

LASSE STEFANZ Vill dö på scenen

Olle Jönsson

KUNGEN & SILVIA om att lämna barnen när de var små

TIPS EXPRESSEN 71717

BRITTA SVENSSON: Vaga säga nej - även i dag

MARIA BRÄNDER: Mat och mafia gifter sig bra

VILL DU BLI VÄKTARE? Vaktarskolan genomför vaktutbildning varje månad

Vaktarskolan genomför vaktutbildning varje månad. Vaktarskolan genomför vaktutbildning varje månad.

SVENSKA DAGBLADET FREDAG 24 JUNI 2016

SVENSKA DAGBLADET FREDAG 24 JUNI 2016

MIDSOMMAR I sommarnatten blomstrar begäret

SVENSKA DAGBLADET

6,1

Näringslivet

NYHETER

Många bryter trafikregler

Brittisk Europapolitik har handlat om många missade möjligheter

FOLKOMRÖSTNING

SVENSKA DAGBLADET

SVD LEDARÉ Tillät salivtest vid trafikkontroll även utan misstanke

SOMMARERBJUDANDE

Under juli månad erbjuder vi kundbrevs identifiering i Göteborgsområdet efter beteckningsnumret. Brevet kostar 100 kronor plus porto. Se alla villkor på www.svd.se eller ring 031-704 77 00 för bokning av hemleverans.

11. Bilagor

Datum:

Juni 2016 – Folkomröstning, Cameron avgår, jaå, allt händer. Juni (102)

Januari 2017 - Aktiverar artikel 50 (25)

November 2018 - Bryssel fruktar hard Brexit - Irlandfrågan (33)

September 2019 - May får nay (25)

Kodschema

Konsekvenser av Brexit:

Tolkningen av artikeln måste innefatta konsekvenser mer än den givna, som är att Storbritannien lämnar EU.

Vilken typ av text?

Nyhetsartikel - Nyhetstext eller liknande

Ledartext - Ledare

Opinion - Krönika, kolumn, kåseri eller annan form av tyckande

Notis - Kort nyhetsartikel (under 100 ord)

För vem/vilka beskrivs konsekvenserna?

UK - Beskriv konsekvenserna av Brexit som antingen positiva eller negativa för UK som land/länder?

EU - Beskrivs konsekvenserna av Brexit som antingen positiva eller negativa för EU som union?

Annat - Beskrivs konsekvenserna av Brexit som antingen positiva eller negativa för ett specifikt land?

Konsekvenserna beskrivs som neutrala.

Får båda sidor komma till tals?

Tillåts både Remain- och Leave-sidan komma till tals i artikeln?

Vilken typ av källa får komma till tals?

Den tillfrågade intervjupersonens bakgrund, om den framgår.

Lyfts motargument?

Ja/Nej. Definitionen vi använder för respektive svarsalternativ här bygger på om artikelförfattaren lägger in en disclaimer av något slag efter att ett intervjuobjekt kommit med ett påstående/någon särskild händelse blir det ett "Ja".

- Konsekvenser av Brexit?
- Negativa - positiva? Vilka?
- För vem? - EU/England/Annan. Tydlig uppdelning i resultatet.

- Får båda sidor komma till tals?
- Vilka källor?
- Lyfts motargument?

Retriverlänk till de granskade artiklarna:

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/05091520160626da5f2e347306e734dd7513e>

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/05091520160626c58a1c244341d2435584484>

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/05091520160626b3f6d382860137699c106cb>

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00026020160626246306593/null/archive/se>

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160626246311920/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160626246312202/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160626246322168/null/archive/se>
<https://web-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/services/archive/doNavigatorDrilldown>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/05091520160627d4119b1329c1a8998084e5>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/050813201606279675e141df6d8c8c3917cf3>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160627246333295/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160627246334136/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160627246336316/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160627246337520/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160627246357649/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160627246357372/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160627246372488/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/050803201606283ff6221c2f371b061c1884c5>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160628246384206/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00006020160628246388706/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160628246388789/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160628246390366/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00026020160628246392064/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160628246409868/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160628246409868/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160601245242901/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/05080320160608671b79c8381bdcb9810c4f7>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160609245590156/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/050803201606130ed5e97f92d9d785d146189>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160613245782428/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00026020160614245793724/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160614245829211/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160614246105026/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/05080320160615db2f7f391cdcd1f784be91d>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160615245854045/null/archive/se>

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160615245885625/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160616245922842/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160616246105105/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160617245975405/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00026020160618246003855/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160618246005242/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160619246023845/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00006020160619246038127/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/050910201606216bc0522ccc30e9d7c481883>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160621246094564/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160621246119155/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160621246119867/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160621246133886/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160621246135055/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/0508032016062242e0a31f731dac18bf43a4f>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160622246146920/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160622246165673/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160623246228484/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/0509102016062497c412eba3ec472b18085e9>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00006020160624246250688/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00026020160624246255416/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00026020160624246256806/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00006020160624246261344/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160624246263992/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160624246270353/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00006020160624246270026/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160624246270109/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160624246271121/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160624246271121/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00002120160624246275772/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/050910201606254aacad51a343f5ec833aaf1b>

<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160629246432074/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160629246441856/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160629246455712/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160629246461653/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160630246470846/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160630246491722/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160630246496497/null/archive/se>
<https://app-retriever-info-com.till.biblextern.sh.se/go-article/00110120160630246496497/null/archive/se>